

muziekwereld

Do's en don'ts over optreden in het buitenland

Ntb

vakbond voor musici

Over de grens

Optreden leek twee jaar lang bijna een droom, iets onwerkelijks; live muziek, een ding uit een steeds verder verleden. Optreden over de grens... al helemaal een illusie. Nog steeds voelen we in alles de effecten van de crises, ook al werd de pandemie formeel afgesloten verklaard. Het publiek weet nog altijd niet – zoals vroeger, in die vreemde droom van herinnering, die toch werkelijk door cijfers te onderbouwen is – de gang naar de podia terug te vinden. Optreden over de grens? De Brexit en de naweeën van corona trekken nog altijd hun sporen. Het thema van deze *Muziekwereld* is daarom internationale mobiliteit. Anders gezegd: optreden in het buitenland. Wat komt daar allemaal bij kijken dezer dagen? Waarmee moet je rekening houden? We vroegen het jazzdrummer Sun-Mi Hong, tourmanager Lianne Middag en manager/producent Cees Gog, in het hoofdartikel (p. 6) van dit blad. Maar ook aan onze columnisten en aan dr. Dick Molenaar voor de fiscale aspecten (p. 26).

Dat de wereld in beweging is, op weg naar het inmiddels vaak geciteerde ‘nieuwe normaal’, waarvan de exacte betekenis nog altijd onduidelijk is, geldt uiteraard ook voor ons als vakbond.

Als begeleiding bij dit kerstnummer van de *Muziekwereld* start Ntb/Kunstenbond daarom een nieuwe podcast over alles rond de muziek. De eerste aflevering in vervolg op dit blad: Rolf Delfos en Lianne Middag gingen, samen met Ben van den Dungen dieper op het onderwerp ‘internationaal optreden’ in. Volg onze sociale media en de Kunstenbond-nieuwsbrieven voor nieuwe afleveringen van de podcast in het nieuwe jaar. Ook in

samenwerking met de andere vakgroepen van Kunstenbond, met de door de vakgroep Educatie geïnitieerde ‘Kunst & bond podcast’ bijvoorbeeld. De *Muziekwereld*, het blad, blijft, maar met meer inzet van ook de nieuwe media hopen we onze leden de komende jaren nog beter te bereiken.

Zowel onze oude als onze nieuwe leden. Ntb/Kunstenbond, VCTN en BIM zijn sinds december een unieke samenwerking aangegaan. Met ingang van deze *Muziekwereld* treffen de jazzleden daarom de BIM-pagina’s (zie p. 24) met extra nieuws over onze jazzlobby en alles wat speelt binnen de wereld van de jazz.

Het uitgangspunt: samen sterk, is en blijft het centrale thema van onze werkzaamheden. Samen sterk voor eerlijke beloningen en eerlijke kansen.

In samenwerking binnen Ntb en Kunstenbond, met de VCTN, de BIM, maar ook met andere belangenorganisaties, binnen de Creatieve Coalitie (www.decreatieve-coalitie.nl) en Platform Makers (www.platformmakers.nl).

De toekomst lijkt nog steeds onzeker. Maar dat biedt ook kansen, waar wij ook over de grens van de jaarwisseling aan zullen blijven werken. Met onze leden samen. Samen sterker.

Wij wensen u een gelukkig, gezond en bovenal een muzikaal 2023!

Erwin Angad-Gaur
senior adviseur Ntb/Kunstenbond en directeur VCTN

Redactioneel

Inhoud

4	wat speelt er? kort nieuws interview
6	Touren in het buitenland
12	Makersoproep aan staatssecretaris Uslu column Will Maas
15	Wereldstekker vers geperst
16	cd-recensies
19	VCTN-nieuws EHBO
20	Brexit
21	Tips voor artiesten met internationale ambities
22	Het snelloket van het Fonds Podiumkunsten de BIM-pagina's
24	BIM en Kunstenbond bundelen krachten

Muziekwereld nr. 4 – 2022

26	Belastingen en spelen in het buitenland column Stan Rijken
29	STop 2000 juridisch
30	Grenzeloos genieten
35	Lobby Update
36	Flinke verbeteringen voor werknemers in kunsteducatie
37	De favoriete compositie van... column Maurits Fondse
39	Ja! We gaan op tour! Gaaf! Ntb-verzekeringen
40	In goede en slechte tijden; blijf verzekerd! onder de leden
42	Graziëlla Hunsel Rivero

colofon

Muziekwereld is het blad van de Ntb, de vakgroep Muziek van de Kunstenbond

Oostenburgervoorstraat 152
1018 MR Amsterdam
T: 020-2108050
E: info@kunstenbond.nl
I: www.ntb.nl

vakbond voor musici

Ntb/Kunstenbond is van maandag t/m donderdag bereikbaar van 10:00 - 13:00 uur of per e-mail via info@kunstenbond.nl
Voor juridische vragen kunt u dagelijks vanaf 13:00 uur bellen met de juridische helpdesk via 020-2108052 of e-mail via juridischadvies@kunstenbond.nl

Redactie:

Erwin Angad-Gaur (hoofdredacteur), Jeroen Akkermans (eindredacteur) en Will Maas

Met medewerking van:

Maurits Fondse, Bjorn Schipper, rakenDra Smit, Jimmy Tigges, Michael Klier, Patrick Onderweegs, Karin Boelhouwer, Anita Verheggen, Roy ter Haar, Femke Strik, Hannah Lindo, Peter van den Bunder, Erik Thijssen en Fleurine Verloop

Illustraties

Robert Swart

Basisvormgeving / Lay-out:

Robert Swart

Drukwerk

Vellendrukkerij BDU, Werkendam

omslag: Robert Swart

Ntb/Kunstenbond

Bestuur
Will Maas (voorzitter),
Ellister van der Molen (secretaris/penningmeester),
Guus Bleijerveld,
Daan van der Bruggen,
Patrick Onderweegs,
Simone Vierstra

Bureau

Administratie en helpdesk

Secretariaat info@kunstenbond.nl
Juridische zaken/contracten juridischadvies@kunstenbond.nl
EHBO-project (over muziekproducties)
rakenDra Smit rakendrasmit@kunstenbond.nl

Werkgebieden

Lichte muziek en artiesten:

Anita Verheggen anitaverheggen@kunstenbond.nl
Karin Boelhouwer karinboelhouwer@kunstenbond.nl

pop:

Will Maas willmaas@kunstenbond.nl

Orkesten

Karin Boelhouwer karinboelhouwer@kunstenbond.nl

Muziekdramatische kunst:

Pepijn ten Kate pepijntenkate@kunstenbond.nl

Kamermuziek:

Karin Boelhouwer karinboelhouwer@kunstenbond.nl

Auteurs- en Naburig Recht:

Erwin Angad-Gaur erwinangadgaur@kunstenbond.nl

Muziekonderwijs:

Karin Boelhouwer karinboelhouwer@kunstenbond.nl

Wat speelt er?

Panels met de Ntb op Eurosonic/Noorderslag 2023

De Ntb/Kunstenbond organiseert samen met Sena Performers twee panels tijdens de conferentie van Eurosonic/Noorderslag. Op vrijdag 20 januari om 13.30 uur is de subsidie-regeling Upstream onderwerp van gesprek. De afgelopen vier jaar hebben popmuzici gebruik kunnen maken van deze bijzondere investeringsregeling. Het panel bespreekt wat er goed gaat en beter kan. Om 16.30 uur is er een panel over een andere bijzondere subsidie-regeling die door Sena Performers en de Ntb is gelanceerd: het Nationaal Podium Plan (NPP) voor pop-

muziek. Aan de orde komen: de werking van de regeling, mogelijke aanpassingen en de politieke lobby voor deze subsidie-regeling met een fatsoenlijke gage voor popmuzici.

Het Nationaal Podium Plan is er nu ook voor Klassiek en Kamermuziek

In november van dit jaar ging het Nationaal Podium Plan voor Klassiek en Kamermuziek van start. De coronafinanciering van OCW heeft deze uitbreiding van het NPP mogelijk gemaakt. De subsidie is voorlopig eenmalig en stopt eind maart 2023. Zaak om je snel aan te melden! Muzici kunnen zich aanmelden bij het NPP via: nppklassiek.nl

Eenmalige uitkering voor medewerkers poppodia en festivals

Werknemers in de popsector krijgen dit jaar een eenmalige uitkering van € 1100 ter compensatie van het koopkrachtverlies als gevolg van de inflatie. De Kunstenbond en de Werkgeversvereniging Nederlandse Poppodia en -Festivals (WNPf) zijn dat overeengekomen. Hiermee wordt een broodnodige bijdrage geleverd aan het besteedbare inkomen van de medewerkers die onder de cao Nederlandse Poppodia en Festivals vallen. Doordat het bedrag onafhankelijk is van de inschaling, worden medewerkers in lagere salarisschalen in verhouding meer gecompenseerd. De uitkering geschiedt naar rato van het aantal contracturen in het dienstverband. Volgend jaar gaan de Kunstenbond en WNPf opnieuw om tafel om het gesprek over de collectieve arbeidsvoorwaarden te voeren. De ontwikkelingen op het gebied van inflatie worden dan uiteraard opnieuw meegenomen.

DWDD: laat werknemers niet de dupe worden van jacht op kijkcijfers

Met een uitgebreide reportage deed de Volkskrant half november uit de doeken dat er een ernstige angstcultuur heerste bij kijkcijferkanon *De Wereld Draait Door*. De gezondheid van tientallen medewerkers is flink aangetast. Tijdens de hoogtij-

dagen van het programma vergoelijkten leidinggevendende de onveilige werkcultuur door het programma te vergelijken met topsport. Het is een riedeltje dat we vaker zien bij succesnummers in kunst, cultuur en media: wie de hoge druk niet aankan, is simpelweg niet geschikt. Blijkbaar vinden we het in onze sector acceptabel om over lijken te gaan voor het gewenste resultaat. Als het aan de Kunstenbond ligt komt er een cultuuromslag. De gezondheid en eerlijke behandeling van werkenden zou op de eerste plaats moeten staan. Het zou niet normaal moeten zijn om werknemers met burn-out te beschouwen als acceptabele 'collateral damage'. Zo'n cultuuromslag kan alleen plaatsvinden als we eerlijke contracten en meer zekerheid voor werkenden tot harde voorwaarden maken. Onzekerheid maakt namelijk kwetsbaar voor grens-

Tijdelijke bijdrage in kosten AOV en broodfonds voor zzp'ers

Zzp'ers én hybride werkenden in de culturele en creatieve sector kunnen nu – met terugwerkende kracht vanaf 1 juni 2022 – een bijdrage aanvragen aan hun arbeidsongeschiktheidsverzekering of broodfonds. Dat kan via de regeling *Oog voor impuls* van PlatformACCT, mede mogelijk gemaakt door de Kunstenbond. De bijdrage bestaat uit een eenmalige stimulansbeloning van € 120,- en vergoeding van 50% van de maandelijkse kosten (met een maximum van € 50,- per maand) voor maximaal 12 maanden. Aanvragen kan via <https://oog-voorimpuls.nl/>

overschrijdend gedrag – of het nou seksueel is of van andere aard, zoals bij DWDD. Over het verband tussen grensoverschrijdend gedrag en een onzekere arbeidspositie publiceerde de Raad voor Cultuur deze zomer het rapport *Over de grens*, waarvan we de conclusies niet genoeg kunnen onderstrepen. Wat je als werkende – of je nou zzp'er bent of in loondienst – zelf kunt doen? Meld grensoverschrijdend gedrag, van welke aard dan ook. Dat kan bijvoorbeeld bij <https://mores.online/>. Ben je lid van de Kunstenbond en voel je je niet veilig in jouw werkomgeving? Dan zijn wij er voor je. Bel of mail met onze juridische helpdesk via 020-2108052 of juridischadvies@legal.kunstenbond.nl.

performers
Sena

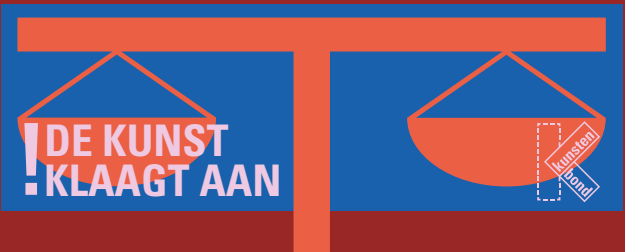
Sena Muziekproductiefonds

Ook in 2023 kun je subsidie aanvragen bij het Sena Muziekproductiefonds. De deadlines voor de drie aanvraagrondes in 2023 zijn: 12 maart, 25 juni en 12 november. Alleen professionele muzici kunnen een aanvraag doen bij het fonds. Het fonds biedt muzici de kans om met subsidie een kwalitatief hoogwaardige geluidsopname te maken. Je kunt maximaal € 5000 aanvragen om de productiekosten van geluidsopnamen te financieren. Tweederde van dit bedrag is een subsidie en een derde een renteloze lening. Aanvragers moeten het geleende bedrag binnen twee jaar terugbetalen aan Sena en

het fonds financiert nooit meer dan 50% van het totaalbudget. De andere betrokken partijen moeten eenzelfde bedrag bijleggen om tot een finished product te komen. De subsidievoorwaarden staan op de website van Sena en je kunt er een digitaal aanvraagformulier downloaden en invullen. Voor meer info: www.sena.nl
Let op: Ntb/Kunstenbond-

leden kunnen hun cd/muziekproductie laten recenseren in dit magazine. Stuur je cd/muziekproductie en bio naar de Ntb/Kunstenbond, t.a.v. R. Smit, Oostenburgervoorstraat 152, 1018 MR Amsterdam (rakendrasmit@kunstenbond.nl). Mail info over je muziekproductie naar Rolf Delfos via: lordsoffle@gmail.com voor het radioprogramma

Dutch Jazz op Sublime FM. Je kunt je muziekproductie ook aanmelden via het formulier op de website van Dutch Performers House: www.dutchperformershouse.nl Releases van cd's/muziekproducties die met steun van het fonds tot stand zijn gekomen worden besproken op deze website en op de facebookpagina van het productiehuis.

Staat gedagvaard voor onevenredige coronaschade zzp'ers

Zzp'ers in de culturele en creatieve sector hebben onevenredige schade geleden door coronamaatregelen. De Kunstenbond stelt de staat aansprakelijk, maar de sommatie hiervoor werd eind augustus afgewezen. Daarop besloot de Kunstenbond om een rechtszaak tegen de staat aan te spannen, samen met negen gedupeerde leden. Dat is in een notendop wat u in eerdere edities van *Muziekwereld* al uitgebreider kon lezen. Begin december ging de dagvaarding de deur uit en is de staat officieel voor de rechter gedaagd door de Kunstenbond. Via de Kunstklaagtaan.nl kunnen getroffen zzp'ers nog steeds hun coronaschade doorgeven. Samen kunnen we zichtbaar maken hoezeer onze beroepsgroep getroffen werd door maatregelen terwijl we nauwelijks aanspraak maakten op coronasteun.

Penguin Showcases supported by ESNS

Het voor iedereen gratis toegankelijke Penguin Showcases 2023 tijdens ESNS speelt zich af in De Drie Gezusters op de Grote Markt in Groningen. Drie dagen, negen podia en meer dan 250 acts. De 'stages' worden deels gehost door opleidingen, managements en bookers die vinden dat hun act klaargestoomd moet worden voor de volgende stap. Dat weten zij het best van iedereen omdat ze al een tijd werken met of aan de act. Daarnaast is er ook plaats voor bands die zelf vinden dat ze toe zijn aan dit podium. Die melden zich aan via Penguinartists.com. Daar

kunnen ze als ze er hard voor werken een spot verwerven op dit legendarische festival. Voor de bezoekers is het ook fenomenaal omdat als je eenmaal binnen bent in De Drie Gezusters, om te kijken naar een speciaal bandje, je geraandeerd de weg kwijt raakt als je naar buiten wilt. Op die manier ontdek je nog drie andere acts die je anders nooit uit vrije wil was gaan bezoeken.

Het is dus een winwinwin-situatie. Dat vindt inmiddels ESNS zelf ook want ze hebben Penguin Showcases toegevoegd aan hun 'extra' programma.

Touren in het buitenland

Drie uur slapen, een ochtendpromo en doorrijden naar de show

tekst: Jimmy Tigges fotografie: Minke Faber

Wat komt er allemaal bij kijken als muzikanten optreden in het buitenland? En wat voor rol spelen corona en de Brexit hierin?

Muziekwereld vroeg het aan jazzdrummer Sun-Mi Hong, tourmanager Lianne Middag en manager/producent Cees Gog.

Sun-Mi Hong is met haar kwintet net terug van twee optredens in Duitsland. De treinreis van Heidelberg naar Berlijn duurde zes uur, die van Berlijn naar Amsterdam zeven uur. Voor de deur staan concerten in Londen, Trondheim en München.

‘Je bent gaar van het optreden, dus probeer je maar wat te slapen in de coupé’, vertelt ze. ‘Op het spoor zijn ook nog vaak vertragingen, maar vliegen is ook niet alles, met die wachttijden. Schiphol is een nachtmerrie, daar moet je vier uur van tevoren zijn met je bagage. In de trein kan de basist zijn eigen instrument meenemen, bij vliegen is dat vaak een probleem. Een eigen drumstel nemen we nooit mee. Bikkens, trompet en sax, dat is te doen. Eventueel lenen we ter plaatse een bas bij een bevriend muzikant.’

Festivalorganisaties regelen meestal een hotel, maar vluchten boekt zij zelf. ‘Vervoer van vliegveld naar hotel en van hotel naar concertlocatie vogel

ik ook zelf uit. Soms voor een paar concerten, maar het is lastig om in het buitenland tien gigs op rij te regelen.’

Als geëmigreerde Koreaanse heeft ze met haar Nederlandse ID-kaart binnen de EU geen probleem, maar voor het Verenigd Koninkrijk heeft de Brexit het wel lastiger gemaakt. ‘Toen we in 2018 in Ronnie Scott’s Jazz Club in Londen optraden, regelde de zaaleigenaar visa voor mij en onze Koreaanse pianist. Onze Schotse en twee Italiaanse muzikanten hadden geen visa nodig. Nu wel. Dat regel ik allemaal zelf, daar gaan zo honderd e-mails overheen. Voor Aziatische landen is het ook moeilijker geworden. Toen ik met Benjamin Herman en Ernst Glerum naar Korea was voor het Misha Mengelberg Project, betaalde ik 200 euro voor drie visa.’

Soms reizen mijn bandleden vanuit elders in Europa, ze spelen in meerdere bands. Dat moet allemaal gecoördineerd worden.’

Veel geregeld dus, toch blijf je naar het buitenland gaan. Is het financieel interessant?

‘De grotere festivals in Scandinavië betalen goed, beter dan de zuidelijke landen en Engeland. Bij verlies krijgen we via het Fonds Podiumkunsten onze reiskosten vergoed. Een subsidie voor een heel project, inclusief geluidstechnicus, boeker en tourmanager, hebben we tot nu toe nog niet gekregen. We gaan vooral vanwege de ervaring, de beleving, de lol en het spelen. Ik wil ook graag mijn netwerk uitbreiden, andere muzikanten ontmoeten. En ik vind het interessant om te zien hoe mensen elders reageren op onze muziek.’

Record aan papierwerk

Cees Gog staat tezelfdertijd, half november, vlak voor een tournee met het Nationaal Jeugd Jazz Orkest door Indonesië. ‘Het wordt er niet makkelijker op’, vertelt de NJJO-producent en -manager. ‘Corona heeft veel losgemaakt, Aziatische landen hebben de regels aangescherpt, je hebt niet meer genoeg aan een visum en eventueel een werkvergunning.’

Er was een record hoeveelheid voorbereidend papierwerk en andere extra te arrangeren zaken nodig,

Sun-Mi Hong: drummer, componist, bandleider, muziekdocent. Met trompettist Alistair Payne vormt ze de kern van het Sun-Mi Hong Quintet. sunmihong.com

‘Als je vijftig mails moet versturen voor één concert ben je opgebrand voor je gaat spelen’

vertelt Gog die vaker internationale tournees initieerde. ‘Denk naast de vereiste werkvisa-aanvraag ook aan concertvergunningen, werkvergunningen, diverse verklaringen van alle deelnemers, ATA carnets in verband met de invoerrechten van de vaak kostbare muziekinstrumenten, Engelstalige verklaringen van de verzekeraar, de aansprakelijkheidsverzekering, wereldwijde instrumentenverzekering, extra ‘stoelen’ voor instrumenten etcetera. En niet te vergeten de vaccinatiebewijzen, ook voor de gewone tropische ziektes.’

En dan moest hij ook nog aparte reisschema’s regelen vanuit respectievelijk Qatar en Philadelphia voor de bandleider en voor de drummer. Het akkoord voor de tournee, een samenwerking met het Erasmushuis van de Nederlandse ambassade in Jakarta, was er al drie jaar geleden. Om bekende redenen kon die nu pas plaatsvinden.

‘We geven in twee weken concer-

ten op verschillende universiteiten, op het Yogyakarta Jazzfestival en in het Erasmushuis. In Soerabaja staan workshops met lokaal talent gepland. Die kruisbestuiving en het opsnuiven van de cultuur zijn belangrijke onderdelen van de tournee. Daarom reizen we daar per trein, dan zie je veel meer dan wanneer je vliegt.’

Het klinkt als een dure reis, levert het de muzikanten iets op?

‘De tournee is financieel mogelijk gemaakt door de ambassade en het Fonds Podiumkunsten. Mede doordat het een travel-party van 22 mensen betreft, zijn er veel kosten mee gemoeid. In tegenstelling tot soortgelijke projecten van nationale jeugd-orkesten elders in Europa betalen de NJJO-muzikanten geen bijdrage. Er is dus geen fee mogelijk, wel worden dagkosten uitbetaald. Het loon zit ‘m in de speciale ervaringen die je meekrijgt, er wordt je heel wat aangereikt.

Muziek wordt daar uiterst intensief beleefd. Veel bezoekers zoeken na afloop contact, willen vragen stellen en weten hoe wij ons verblijf in Indonesië ervaren. Die wisselwerking maakt het tot een unieke ervaring.’

Superzwaar

Voor Lisanne Middag zaten de arena-tours met de Amerikaanse singer-songwriter Matt Simons er eind september op. Ruim dertig stadionconcerten in Noord-Amerika en Europa als support-act van 2Cellos, in een half jaar tijd. ‘Matt woont in LA’, vertelt ze. ‘Management doe ik deels op afstand, op tour ben ik altijd mee.’

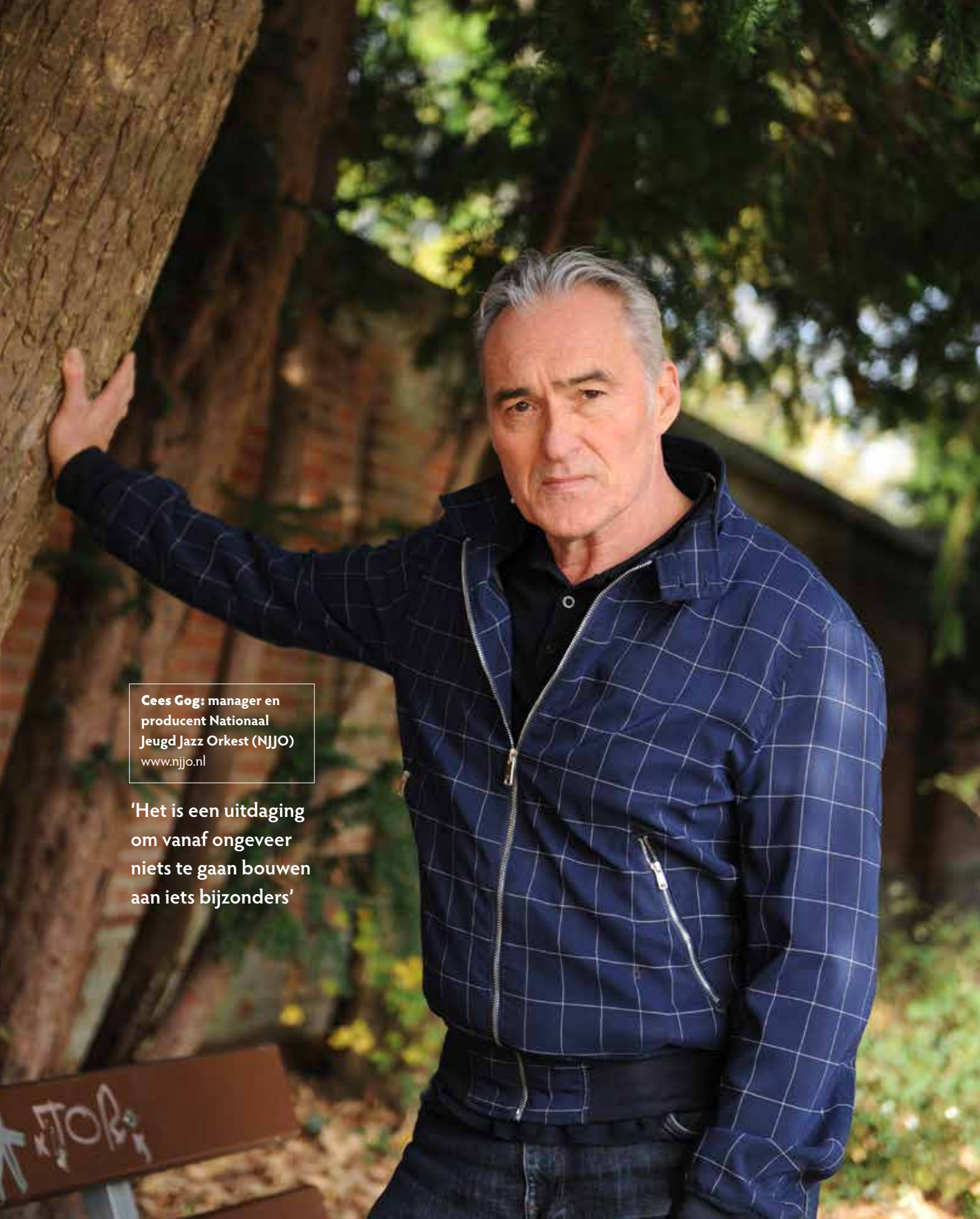
Touren is duur, dus de groep was klein. ‘Behalve een drummer en een gitarist waren we in de VS met een geluidstechnicus, een foto- annex videograaf en ikzelf. Het was superzwaar. Ik heb die tour echt alles gedaan, van boodschappen en de backline op- en afbouwen tot financiële zaken en persoonlijke begeleiding. Teveel eigenlijk, daarom heb ik in Europa een assistent meegenomen. Dat scheelde enorm.

We kregen deze tour pas een maand van tevoren bevestigd. Dan is het snel schakelen. Het belangrijkste was een tourbus kunnen huren, er zijn grote tekorten op het moment, en zorgen dat je alle mensen mee hebt die je mee wilt hebben. Backline huren, dat soort dingen. Het is vooral een kwestie van veel mails sturen. Heen en weer schakelen over tijdschema’s, over cateringzaken. Financiële afspraken maken met alle band- en crewleden. Op de hoogte zijn van allerlei regels, zeker na de corona-ellende. Die regels verschillen in Noord-Amerika per staat.’

Middag is Simons’ tourmanager sinds diens doorbraak in Nederland in 2013 met zijn liedje *With You*. Na verschillende Nederlandse tours opende de wereldhit *Catch & Release* in 2015

Tips van Cees Gog voor lezers met internationale aspiraties:

- Zorg dat de afspraken met de afnemers op papier of e-mail staan.
- Zorg dat de interne communicatiestructuur helder is en de informatie iedereen bereikt.
- Neem ruim de tijd voor alle voorbereidingen en het arrangeren van promotionele activiteiten; schakel zo mogelijk een promotiepartner in op de locaties.
- Zorg dat er minimaal één ervaren en betrouwbaar contact ter plekke (vaak de afnemer) en één ervaringsdeskundige in Nederland met je meekijkt wat betreft benodigdheden, vergunningen en dergelijke die nodig zijn in het afzetgebied.
- Zorg dat minimaal het afgesproken deel van de gage en de eventueel afgesproken reiskosten zijn overgemaakt voordat je vertrekt.
- Zorg dat je muziek zo goed mogelijk terug te vinden is op de streamingdiensten; check de data van het betreffende land; zet socials uit, gericht op het afzetgebied.
- Vergeet je fysieke merchandising niet mee te nemen (zoek uit of daar een ATA-carnet voor nodig is); zorg vooraf dat je weet hoe de verkoop daarvan bij jouw afnemers werkt en welke kosten je daarvoor verschuldigd bent (grote festivals werken met contracten daarvoor).
- Zorg dat je eigen instrumentenverzekering op orde is, regel een collectieve aansprakelijkheids-, reis- en annuleringsverzekering. Denk aan de corona-quarantaine dekking.
- Verdiep je in de mogelijk afwijkende culturele en sociale gebruiken en andere juridische regels van het land of gebied.
- Check hoe het zit met eventueel benodigde vaccinaties, zorg voor een up-to-date corona QR-code en informeer naar de lokale reglementen wat corona betreft.

Cees Gog: manager en producent Nationaal Jeugd Jazz Orkest (NJJO)
www.njjo.nl

‘Het is een uitdaging om vanaf ongeveer niets te gaan bouwen aan iets bijzonders’

deuren naar het buitenland. Er volgden vele headlinertours door Europa.

‘Als gast van een hoofdaact als 2Cellos is productioneel veel al goed geregeld, bij een eigen tour denk ik actiever mee: wat voor show gaan we doen, wat is de setlist, wat hebben we nodig? Hoe gaan we het technisch gezien goed voorbereiden? Onze boeker zit in Engeland.

Vanuit het management bespreken we onze ideeën met de boeker en dan komt hij meestal met een voorstel. Bijvoorbeeld: dit komt op ons pad, wat kunnen we doen? Uiteindelijk krijg ik als tourmanager alle contactgegevens en ga ik iedereen contacten en alles voorbereiden.

Bij een eigen headlinertour kun je een bedrijf opdracht geven: dit is onze crew, dit zijn onze paspoortkopieën, we hebben deze routes, hier hebben we hotels nodig, doe maar een voorstel. In geval van Matt doen we alles zelf. We hebben één keer met zo’n partij gewerkt, maar toen ontdekte ik dat ik zelf betere tickets kon vinden.’

En dan zijn er nog de onvoorziene problemen

‘Absoluut. Bij zo’n arenatour geef je steeds aan een andere lokale technische partij je wensen door. Zoals *in-ear headphones*. Dat was in Amerika goed geregeld, maar in Europa ontbraken ze. Daar kom je dan op dag één achter, tijdens het opbouwen. Gelukkig had onze geluidsman een extra setje bij zich en konden we nog ergens een setje kopen. Je kan van tevoren nog zoveel dingen bedenken en alle lijstjes die je doorstuurt dubbel checken, maar als het er niet is moet je het wel oplossen. Wat doe je als je geluidsman corona krijgt? Veiligheid is ook belangrijk. In Amerika hadden we een storm. Dan moet je als tourmanager de chauffeur instructies geven: gaan of niet. Het is uiteindelijk altijd mijn verantwoordelijkheid.

In 2016 deden wij de support van Dotan, in Duitsland. Precies in de week dat *Catch & Release* daar de hitparades inklopm. We kregen promoverzoeken binnen van allerlei zenders. Dat betekende na een show twee uur doorrijden naar een volgende stad waar we rond half drie ’s nachts aankwamen. Drie uur slapen, een ochtendpromo doen en dan doorrijden naar de volgende tv-show. Ik reed met alle merchandise rond in mijn eigen autootje, deed alles op die tour. We waren kapot daarna, maar dat een hit naar nummer 1 klimt tijdens zo’n tour was wel heel vet.’

Is het lastiger geworden door bijvoorbeeld de Brexit?

‘De Brexit is dramatisch. Ik sta eerlijk gezegd niet meer te springen om in Engeland te toeren. Je moet nu als Europeaan een werkvisum aanvragen. Het gedoe voorheen in Zwitserland met in- en uitvoer van merchandise heb je nu ook in Engeland. Aanvankelijk deden douaniers een oogje dicht voor de instrumenten. Nu zijn ze een stuk strenger, maar ze weten nog steeds niet wat ze moeten doen. Denk je je papierwerk in orde te hebben, klopt er toch weer iets niet. In Engeland hebben we instrumenten gehuurd. Dat scheelt een hoop gedoe.’

Randje overspannen

Middag begon haar carrière als promoter van zanger Tom DeLonge van Blink-182. ‘Ik was 21, net afgestudeerd. Twee maanden op pad met een wereldbekende band, in de beste Nightliner en de beste hotels. Eigenlijk moet je in kleine busjes beginnen, maar ik pikte wel op hoe het op een goeie tour gaat en heb die kennis meegenomen naar mijn eigen tours. Bij mijn eigen eerste Nightlinertour heb ik het tourboekje, alle callsheets, alle informatie op dezelfde manier uitgewerkt. Ik adviseer mijn studenten

op de Herman Brood Academie altijd: als je mee kunt op een tour als wat dan ook: doe het. Je ziet zoveel gebeuren, daar leer je echt het meeste van.’

Ondanks alle ‘gedoe’ houdt ze van haar werk. ‘Ik sta niet te springen bij problemen, maar ze schrikken mij niet af. Bijna alles is op te lossen. Zo’n tour kost veel energie, maar zodra het even rustig is mis ik het echt. Ik was randje overspannen omdat het veel was, vanuit die coronacrisis waarin we echt niks konden naar in één keer die arenatours. Maar als ik video’s terugkijk, krijg ik heimwee. Het is bijzonder om met een groep mensen zo’n periode door te brengen. Je wordt heel hecht in korte tijd, je zet zulke mooie dingen neer en je maakt veel mee.’

Ook Gog haalt er voldoening uit: ‘Ik vind het een voorrecht om deze job te mogen doen en een interessant programma te mogen bieden. Ik mag ook nog van nabij ongelofelijk veel talent aanschouwen. Het is een uitdaging om vanaf ongeveer niets te gaan bouwen aan iets bijzonders. Enorm bevredigend om zoiets uit de grond te stampen. Als het lukt voelt het alsof ik zelf een mooie suite heb geschreven.’

Sun-Mi Hong ervaart al dat geregel eerder als hectisch en stressvol. ‘Als je vijftig mails moet versturen voor één concert ben je al opgebrand voor je gaat spelen. Ik ben muzikant en componist, ik wil creatief zijn en *on the spot* staan. En mij kunnen focussen op andere muziekprojecten waar ik mee bezig ben. Nu we wat bekender zijn gaat het wat makkelijker. Vóór corona schreef ik zelf festivals en zalen aan. In 95 procent van de gevallen krijg je geen antwoord. Nu worden we gelukkig vaker gevraagd. De mensen kennen ons, betalen meer en de hotels worden beter. Dat scheelt weer iets.’

Lisanne Middag: Artiestenmanager (o.a. Typhoon) en tourmanager singer-songwriter Matt Simons. Docent Herman Brood Academie. Crystalstonemanagement.com

‘Ik sta eerlijk gezegd niet meer te springen om in Engeland te toeren’

Makersoproep aan staatssecretaris Uslu

Maak werk van het auteursrecht

Begin 2023 wordt het wetsvoorstel aanscherping Auteurscontractenrecht verwacht. Wetgeving ter bescherming van auteurs en artiesten tegen onredelijke contractvoorwaarden, die tot nog toe onvoldoende effect had. De brief, ondertekend door onder meer Ntb- en VCTN-voorzitter, toetsenist Will Maas en saxofoniste Susanne Alt, roept de staatssecretaris van cultuur op zich sterk te maken voor de makers.

tekst: Erik Thijssen illustratie: Robert Swart

Uit de brief: "In 2015 werden de Auteurswet en de Wet op de Naburige Rechten aangepast, middels invoering van het Auteurscontractenrecht. De wijzigingen hadden tot doel om ervoor te zorgen dat uitvoerend en scheppend kunstenaars een reële (billijke) vergoeding zouden ontvangen voor de exploitatie (doorgeven/vermenigvoudigen/openbaarmaken) van hun werk. Uit de evaluatie van de wet door het WODC is gebleken dat dit beoogde doel (nog) niet is bereikt. Met de toegezegde herziening van de wet is opnieuw het moment aangebroken om verbetering aan te brengen en ervoor te zorgen dat de scheve machtsverhoudingen tussen de exploitanten en de makers in evenwicht worden gebracht. En dat een einde wordt gemaakt aan de praktijk waarbij allerhande partijen flink geld verdienen aan de creativiteit van makers behalve de makers zelf/ten koste van de makers. De ervaring leert dat makers bescherming van de wet nodig hebben en een collectieve vertegenwoordiging bij onderhandelingen daarvoor het beste middel vormt. Middels collectief beheer bij onder meer exploitaties online en middels collectief onderhandelen over redelijke minimumvergoedingen in de markt. Ook kan de

overheid in subsidievoorwaarden, in zowel cultuurbeleid als omroepbeleid, een verschil maken. Anders blijven makers de verliezende partij. Het individu blijft te zeer in het nadeel ten opzichte van grote marktpartijen als Spotify, Netflix, grote uitgevers- of producenten, omroepen, etc."

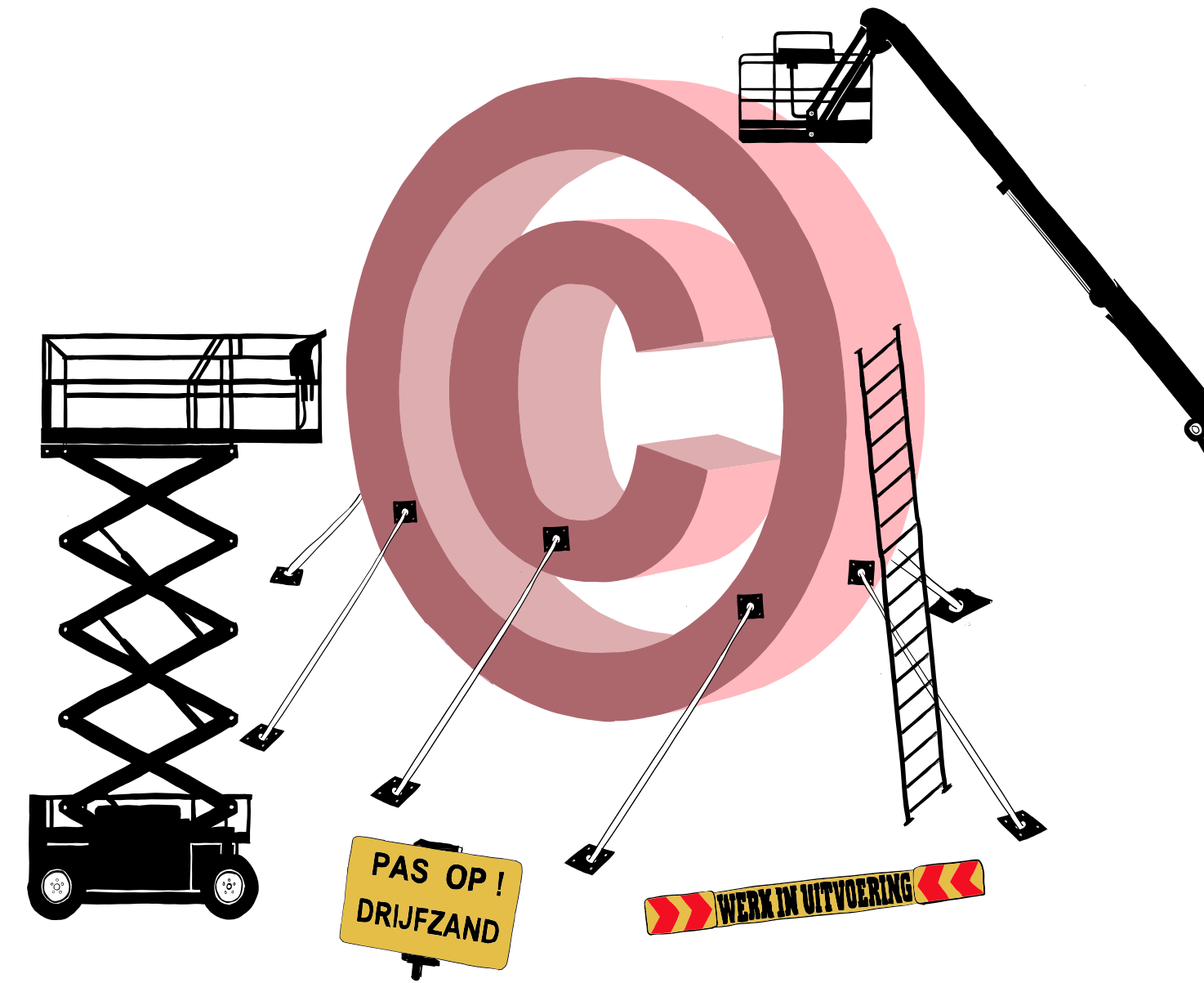
Geen woorden maar daden

De makers haken graag aan bij de uitgangspunten van beleid die de staatssecretaris formuleerde, 'Cultuur midden in de samenleving' en steun voor de makers, maar zij missen concrete toezeggingen. Erwin Angad-Gaur, senior adviseur van Ntb/Kunstenbond en voorzitter van Platform Makers (het samenwerkingsverband van vakbonden en beroepsorganisaties voor auteurs en artiesten): "De uitgangspunten zijn goed. Maar zoals met het hele cultuurbeleid: wat nodig is zijn maatregelen waarbij daadwerkelijk een verschil wordt gemaakt. Het is essentieel dat de aanscherping van de wet niet opnieuw eindigt in een kleine verbetering voor makers die zich kunnen veroorloven hun recht te halen. Het evaluatieonderzoek was kraakhelder: wie zijn recht haalt moet vaak vrezen voor blacklisting. Niemand wil

als moeilijk te boek staan en het risico lopen geen werk meer te krijgen. Alleen via collectieve aanpak valt werkelijk iets te veranderen en de overheid heeft daarvoor zowel in wetgeving als in subsidiebeleid de sleutel in handen."

België en Duitsland

In de landen om ons heen werd de afgelopen jaren de wet fundamenteel aangepast om makers ook online een betere positie te geven. Angad-Gaur: "In Duitsland werd een vergoeding voor makers voor gebruik van hun werk op onder meer Facebook en YouTube geïntroduceerd. In België ook voor exploitatie op commerciële online aanbieders, zoals Netflix en Spotify. Wat opvalt is dat de Nederlandse regering vooralsnog ondemand videodiensten wil verplichten een (aanvullende) vergoeding aan makers te betalen, via collectief beheersorganisaties als NORMA, LIRA en VEVAM, maar dat alle andere makers digitaal in de kou dreigen te blijven staan. Dat is, zeker als in de landen om ons heen de overheid wel inziet dat ook beeldmakers, musici en schrijvers die steun verdienen, niet goed uit te leggen."

Vrijblijvend

Daarnaast valt op dat de overheid huiverig lijkt om daadwerkelijk concrete eisen aan gesubsidieerde instellingen, zoals de publieke omroep te stellen. "Het is heel merkwaardig denken: de markt betaalt makers te weinig, dat wordt erkend, fair practice is belangrijk, zegt niet alleen de huidige staatssecretaris, maar ook haar voorgangers, en fair practice verdient overheidssteun, maar wat fair practice is... dat wil de regering aan 'de markt'

overlaten, blijkt telkens opnieuw. Daar lag en ligt nu net het probleem. De markt gaat de markt niet oplossen. Misschien is het een angst om de vingers te branden, maar we hebben een overheid om in te grijpen als 'de markt' niet functioneert en om de zwakkere marktpartijen te beschermen. Van groot belang daarom de staatssecretaris te steunen in haar voornemens, maar ook haar aan te spreken waar zij, net als haar voorgangers, te vrijblijvend dreigt te blijven."

Platform Makers zal volgend jaar alle zeilen bijzetten om de regering en de Tweede Kamer te overtuigen. "Het mag niet opnieuw zo zijn dat Nederland achterin de rij plaatsneemt in de bescherming van makers. Natuurlijk: wetgeving en lobby zijn zaken van de lange adem, maar na de coronacrisis hebben veel makers nog maar weinig lucht. Dat zal ook de overheid moeten inzien. Mooie woorden zijn gewoon niet langer voldoende."

Te druk met optreden?
Laat ons de financiën doen!

Artiëstenverloningen

Daar zit muziek in!

www.artiëstenverloningen.nl · 0345-524404 · info@artiëstenverloningen.nl

WAT WILL MAAS?

Wereldstekker

Je kent ze wel, die wereldstekkers waarmee je in vrijwel elk land op ordentelijke en veilige wijze je broodnodige stroom uit een stopcontact kunt halen. Ze zijn geweldig! Welke technische barrière dan ook die door welk land dan ook bedacht wordt: wij hebben de oplossing voor u: de wereldstekker. Wanneer ik in het buitenland op tour ga, of zelfs voor een zogenaamde one off: die stekker zet ik samen met mijn paspoort en mijn tandenborstel bovenaan de lijst met 'niet vergeten mee te nemen'.

Ik voel mezelf als muzikant nauw verwant aan de wereldstekker. En daar heb ik het buitenland niet voor nodig. De Nederlandse overheid probeert al jaren diverse barrières op te richten om mij het spelen of maken van muziek onmogelijk te maken. En iedere keer heb ik weer mijn onuitputtelijke bron van creativiteit aangesproken om die barrières te beslechten.

In 'the good old days' (om deze column toch een wat internationaal tintje te geven zal ik af en toe wat buitenlandse termen gebruiken) was alles redelijk eenvoudig. Je ging ergens spelen (kroeg, poppodium, jazzclub, feestlocatie, festival) en na het spelen was het auto halen, spullen inladen en dan boter bij de vis. Je ging pas rijden als je je geld had. Overzichtelijk. Maar in de loop der jaren zijn er nogal wat nieuwe wetten, formulieren en regelingen gekomen die het bepaald niet gemakkelijker hebben gemaakt ons vak 'überhaupt' uit te voeren.

Van geluidshinderwet tot parkeerpaaltjes die opeens overal uit de grond verschijnen, van de WAZ tot de VAR, van loonverdelingsverklaring en gageverklaring tot fijnstoftoeslag voor oude diesels, sluitende

muziekscholen en verdwijnende subsidies (merci Halbe Zijlstra). Voor elke opgeworpen barrière kon ik mij net als zo'n stekker weer zó draaien dat ik de muziek door mijzelf en naar het publiek toe kon laten stromen.

Nu hebben "ze" weer iets nieuws bedacht: het versneld afbouwen van de zelfstandigenaftrek. Een aantal van u, beste lezer, zal het worst wezen, maar voor degenen die zelfstandig zijn en nét het hoofd boven water houden kan het wel eens de nekslag blijken te zijn. Meestal bedenkt men een regeling om misstanden in andere sectoren aan te pakken, ook nu weer. Maar op de één of andere manier heeft zo'n bedenkfel voor onze sector enorme gevolgen die totaal niet gewenst zijn. Schijnzelfstandigheid moet inderdaad aangepakt worden, maar in veel gevallen is er geen sprake van schijnzelfstandigheid. Laat een muzikant die wil ondernemen gewoon zijn ding doen en zorg ervoor dat fair practice een concrete invulling krijgt. Dit kan bijvoorbeeld door bij alle door de overheid verleende subsidies, ook bij organisaties die gefinancierd worden vanuit de BIS, als voorwaarde te stellen dat alle professionele makers minimaal de inmiddels ingeburgerde Sena-gagenorm ontvangen.

Zo'n wereldstekker kun je overigens op veel plekken kopen, ze zijn er al vanaf een tientje. En als zzp'er kun je de btw ook nog terugkrijgen. Tenminste, om van die btw-teruggaaf gebruik te kunnen maken moet je wel aan een paar voorwaarden voldoen. Je zult daar zelf even aan draai aan moeten geven. En daar kan Ntb/Kunstenbond dan bij helpen.

Will Maas is muzikant, componist, docent en voorzitter van Kunstenbonds vakgroep Muziek/Ntb en VCTN

Vers geperst

Accordéon Mélancolique
Blessing in disguise Sterkenburg Records Stam 012
Blessing in disguise is al weer de achtste cd van het in 1984 opgerichte duo Accordéon Mélancolique. Cherie de Boer en Jean-Pierre Guiran spelen om en om de eerste stem. Ze gebruiken vijf verschillende instrumenten met telkens een ander specifiek timbre. De twee covers van *Verte Campagne* en *Frevo Sanfonando* zijn meeslepend gearrangeerd. Beide musici zijn rasvertellers met gevoel voor timing en simpele schoonheid. *Lange reis* heeft een hartverscheurende melodie die alleen overtroffen wordt door het droevige *Barcelona*. Bob Zimmermann heeft hiervan een mooi arrangement voor strijkers en percussie gemaakt. Jammer dat deze niet op deze cd staat! Alle andere nummers heeft Guiran gecomponeerd: mooie liedjes die zeker gauw door Accordéon Mélancolique in bladmuziekbundels worden uitgegeven. (M.K.)
<https://www.acmel.nl/nl/>

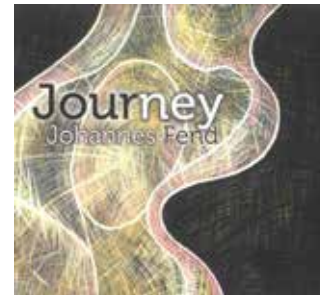
The Auratones **Bada Bing**
2022 STM Records
The Auratones zijn in 1996 ontstaan en inmiddels is Bada Bing alweer het 6e studio album van deze 7-koppige band. Het nieuwe album bevat 9 funky soulvolle instrumentale nummers. Bassist Boudewijn Lucas, altsaxofonist Rolf Delfos en gitarist Tjeerd van Zanen schreven de basisarrangementen en hebben deze later met de rest van de band uitgewerkt. De combinatie van Boudewijn Lucas op bas met de funky drummer Lean Robbemont werkt heel goed. Doe daar dan ook nog meesterpercussionist Martin Verdonk bij en je hebt een ijzersterke ritmemachine. Dat alles met sterk gearrangeerde blazersthema's en dito solo's van Rolf Delfos, Peter Broekhuizen op bariton-sax en Cees Trappenburg op trompet. Ik denk dat deze band live helemaal los gaat en dat het publiek massaal op de dansvloer staat te swingen. Bada Bing staat ook op Spotify. (P.O.)

Intuit Trio Eigen beheer
Soms komt het out of the blue: het speciale kippenvelmoment. Bij het akoestische Intuit Trio van tenorsaxofonist Natalio Sued gebeurt dit op Duke Ellington's *Mood Indigo*: Sued blaast de eerste noten melancholisch op zijn klarinet, Andersen strijkt even sfeervol en broos een tweede stem eromheen tot Luther met zijn brushes de standaard op gang laat komen. *Angelica*, eveneens van Ellington, begint knap met Luthers Latin-ritme gevolgd door Andersons klankvol geplukte contrabas. Vier nummers zijn van Sued zelf en sluiten evengoed aan bij de vertellende stijl van diens tenor. Alle 11 nummers zijn zorgvuldig opgenomen met voldoende aandacht voor de uiteenlopende klankkleuren van de drie fantastische musici. Luther heeft een heerlijke solo op *Just one of those things* en weet overall subtiel sturend aanwezig te zijn. Heerlijk dromerige jazzkelder-swing met droge humor, spatzuiver samenspel en spannende improvisaties. Intuit creëert diverse stemmingen op iconische jazz nummers zoals *Karys Trance* (Konitz) of *Just in time* (Styne) en verleidt je om weer eens naar de originelen te luisteren! (M.K.)
<https://intuittrio.hearnow.com/>

Het Brabants Jazz Orkest Era Eigen beheer
Zo'n halve eeuw geleden, begin jaren '70, waren het roerige tijden in de jazzwereld. Innovaties in allerlei opzichten en de jazz liet zich versmelten met andere muziekstijlen, wat heerlijke fusions opleverde. Met de cd Era herdenken componist/muzikant Niko Langenhuijsen en Het Brabants Jazz Orkest onder leiding van Jeroen Doornerik deze belangrijke periode in de groei van de jazz. Elementen van deze ontwikkeling verwerkte de componist in de opbouw van de nummers. Een mooi stukje samenwerking tussen creator en uitvoerenden, is het gegeven dat bandleiden zelf motieven aandroegen die de componist tot een totaalcompositie smeedde. Alhoewel de naam Het Brabants Jazz Orkest de associatie zou kunnen oproepen van een plaatselijk orkestje, laten de muzikanten op Era horen dat zij beslist meer zijn dan dat, getuige ook de indrukwekkende lijst van gastsolisten die hun medewerking aan het orkest verleenden. Langenhuijsen en HBJO vormen een sterke combinatie, leidend tot een te gekke bigband-sound en subtiële instrumentale solo's. Vermeldenswaardig is ook het cd-ontwerp van kunstenaar Frank Willems. Very Jazz. (R.H.)
www.hetbrabantsjazzorkest.nl (R.H.)
www.haraldwalkate.com

Johannes Fend Journey Eigen beheer
Johannes Fend is een jonge Oostenrijkse contrabassist. Hij studeerde in Nederland jazz én klassiek. Gedurende de eerste lockdown maakte hij zijn eerste soloalbum. Het is volgens hemzelf opgebouwd zoals de Odyssee van Homerus: vertrek, verschillende avonturen en terugkeer. Elk stuk is een gebeurtenis op de reis, de eerste drie nummers gaan soepel in elkaar over. Fend heeft *Journey* geschreven als een soundtrack voor een film achter de gesloten ogen van de luisteraar. Op *The hunt* en *Sunset Melancholy* speelt Fend ook basgitaar en gebruikt daarbij een heleboel technische effecten. Op Challenge, het met 5 minuten langste stuk, zingt hij een parallelle stem met zijn gestreken contrabas. Zijn stem is hier en op de andere nummers verbazingwekkend veelzijdig en mengt perfect met zijn basspel. *Bumpy Road* is het meest jazzy stuk met een sterk ritmische groove. Fend is voor dit cd-project met een tweetal beeldende kunstenaars in zee gegaan: Vladimir Radujkov, schilderde zijn visie op het eerste stuk *Enter* (te zien op de cover) en Thomas de Wit 'Thofabriek' maakte op hetzelfde nummer een boeiende animatie. (M.K.)
<https://www.johannesfend.com/>

Gijs Levelt Bustle ZenneZ
Records zr2209029
In het voorjaar van 2021 richtte trompettist Gijs Levelt (Amsterdam Klezmer Band) zijn Spoken Quartet op. Ze spelen muziek op de grensvlakken van jazz-, pop-, wereldmuziek en heden-daags gecomponeerde muziek. Centraal staan daarin de loops en geluidseffecten waarmee Levelt zijn trompetgeluid manipuleert, wat ironiserend in de titel *Pedal pusher* terugkomt. In toetsenist Stefan Schmid heeft Levelt een congeniale partner gevonden, die de acht songs met provocerende sounds en elektronische geluiden lardeert. Geïnspireerd door de elektrische bands van Miles Davis, Massive Attack en Nils Petter Molvaer bevat hun muziek trance-verwekkende grooves, duistere spookachtige drones en avontuurlijke, sferische improvisaties. *Dolmus Havasi* was al 2020 ontstaan als Levelts persoonlijke boodschap over kunstenaarschap in moeilijke tijden. *Nacht* beschrijft perfect een nachtelijke, bijna bovennatuurlijke sfeer mede dankzij allerlei onaardse geluiden van percussionist Joost Lijbaart. Mijn favoriete nummer is *Jon*, waarop Levelt de sensitieve basgitarist Mark Haanstra alle ruimte geeft. *Bustle* is vol van geniale muziek: funky, scherp, speelt en opwindend. (M.K.)
<https://gijslevelt.com/item/gijs-levelt-spoken-quartet/>

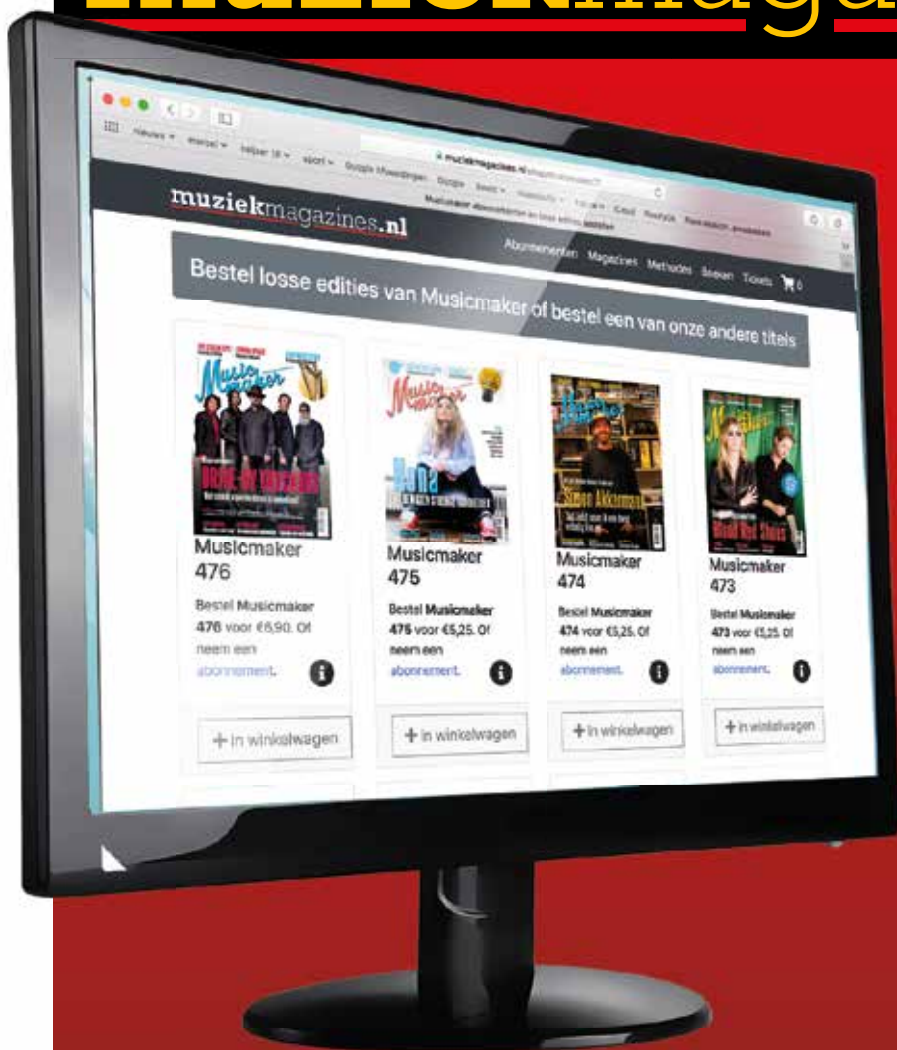

Edgar van Asselt the Gentle Insult Eigen beheer
The Gentle Insult is de verwarrende titel van de nieuwe cd van componist en toetsenist Edgar van Asselt. Samen met Jeroen Vierdag, bas, en Jorge Rossy, drums en vibes, maakte Van Asselt een jazz-, latin- en popalbum dat naar eigen zeggen is beïnvloed door absurdisme en surrealisme. Van Asselt voegde VST's (Virtual Studio Technology, samples) toe aan de live opnames waardoor de sound bij wijlen volumineuzer klinkt dan bij een traditioneel opgenomen jazztrio. Van Asselt beschrijft zijn album als een 'absurdistisch muzikaal antwoord in verwarrende tijden'. De ideeën voor zijn composities haalt Van Asselt uit quotes: *I Love it When a Plan Comes Together*. Dit nummer begint met een zwoele inleiding op de Fender Rhodes gevolgd door een opgewekte pianosolo. *Bill (at the) Gates* lijkt op een Amerikaans musical-deuntje met als hoogtepunt een gevoelig swingende bassolo van Vierdag. In *Madness of the Clouds* laten de drie musici na een tergend langzame inleiding een beschouwend filosofisch-muzikaal gesprek op gang komen. En *Inclusion* is een heerlijk staaltje latin dat dankzij Rossy ijzersterk swingt. (M.K.)
<https://edgarvanasselt.com/>

Chabliz Heroes and Foes Eigen beheer
Petra de Winter, zang, Pim van Riezen, toetsen en Marcel Peters, contrabas vormen de Pop Noir groep Chabliz. Hun muziek is zwaarmoedig en soms haast koud en afstandelijk ondanks de zoetsappige strijkers die er op *Wings of the Night* in stralende schoonheid meedoen. De Winters stem kent amper beperkingen, van bijna onhoorbaar laag tot hoge kopstem komen haar zanglijnen loepzuiver uit de speakers. Peters zorgt met zijn gevoelig contrabasspel voor warme noten, opvallend mooi op *Francis & Claire*. Voor Chabliz' songs moet je zeker naar de teksten luisteren. Dan kun je kennis maken met *Elsa von Freytag*, *de mama of dada of de dood*, *Conductor 71*. Op *Politie*man, het enige Nederlandse nummer, beschrijft De Winter de overbelasting van een agent en een daaruit resulterende fatale uitkomst: "Je draagt hem naar je bus toe, hij beweegt niet meer, want hij schold vandaag op de politie." Gelukkig eindigt de cd optimistisch met *Beyond the Tides*, een duet met Van Riezen. De zeer persoonlijke tekst reflecteert corona en andere rampspoed: "De zee geeft en neemt." (M.K.)
<https://www.chabliz.com/>

ABONNEMENT OP MUSICMAKER? LOS NUMMER BESTELLEN? GA NAAR muziekmagazines.nl

ABONNEMENTEN MAGAZINES METHODES BOEKEN TICKETS

OOK VOOR

- DE BASSIST
- SLAGWERKKRANT
- GITARIST
- INTERFACE

muziekmagazines.nl/musicmaker

Viering 10 jaar VCTN op 25 februari

De VCTN bestaat dit jaar 10 jaar. Dit wordt gevierd op 25 februari in New Grounds in Rotterdam. Uiteraard, met muziek...

In 2011 besloten de auteursleden van de Ntb tot oprichting van de Vereniging Componisten en Tekstdichters Ntb, de VCTN, eerst als 'informele vereniging'. In juli 2012 werd de VCTN formeel opgericht als rechtspersoon. In combinatie met de Ntb en Kunstenbond (en vanaf 1 december in samenwerking met ook de BIM, zie ook p. 24) zet de VCTN zich in voor een sterker auteursrecht en vooral een open en transparanter Buma/Stemra. VCTN is vertegenwoordigd in onder meer het bestuur van Buma Cultuur en de Raad van Rechtenhouders en de Raad van Toezicht van Buma en Stemra en is aangesloten bij onder meer de ECSA (the European Composers and Songwriters Alliance) en Platform Makers.

We vieren het jubileum met een borrel, maar uiteraard ook vooral met muziek. Met nieuwe composities van een nieuwe generatie makers. Tijdens het jubileumfeest presenteert de VCTN het project *New Composers Pool Part two*. Een project met nieuwe composities, mede mogelijk

gemaakt door het Investeringsfonds van BUMA en het Ministerie van OCW. De *New Composers Pool Part 2* is een samengesteld ensemble waarbij allerlei genres samen komen. Jonge componisten en musici uit de jazz, pop en klassieke muziek werken in dit project samen aan een *gestalt*-compositie genaamd *De Dag*.

Leden kunnen zich gratis aanmelden voor de voorstelling en de 10 jaar VCTN borrel via administratie@kunstenbond.nl. Let op: het aantal kaarten is beperkt!

Cinemaconcert *The Phantom Carriage*
Ook in het multimedia genre steunde VCTN dit jaar, dankzij een bijdrage uit het Buma Investeringsfonds, een uniek project, gericht op nieuwe creatie. De gelden werden via het Steunfonds Rechtensector beschikbaar gesteld door het ministerie van OCW, met het doel de door corona getroffen makers te steunen bij het creëren van nieuw werk. Zondag 18 december ging in het Eye Filmmuseum het Cinemaconcert *The Phantom Carriage* in première. Een project op initiatief van het Muziek Instituut Multi Media (MiMM) dat mede moge-

lijk gemaakt werd door het Fonds Podiumkunsten, Sena Performers en Buma Music-in-Motion. In het Cinemaconcert werd een nieuwe elektro-akoestische score voor de klassieke zwijsende film *The Phantom Carriage* uitgevoerd door een 22-koppig ensemble van het Metropole Orkest, met o.a. Sterre Konijn (zang, theremin) en Jorrit Tamminga (live electronics). Deze nieuwe score is gecomponeerd door een unieke samenwerking van maar liefst 16 Nederlandse componisten, waaronder Remy Borsboom, Matthijs de Ridder, Susanne Alt, (Will) Maas & (Tom) Klein en Rene Meister, onder leiding van Bob Zimmerman. Meer informatie over dit bijzondere project is te vinden via onder meer: www.mimm.nl.

Mail ons uw Buma/Stemra-nummer!

Mail ons uw Buma/Stemra-nummer! Leden van Ntb/Kunstenbond die (tevens) actief zijn als muzikant zijn aangesloten bij de VCTN. Voor 'erkenning' van de VCTN vraagt Buma/Stemra ons (jaarlijks) een ledenlijst met Buma/Stemra-nummers van de leden aan te leveren aan een onafhankelijke instantie, die deze gegevens vertrouwelijk zal behandelen. Wij vragen onze leden, voor zover zij dat nog niet gedaan hebben, ons daartoe hun 7-cijferige (!) Buma/Stemra-relatienummer te mailen en onze inzet voor een sterkere positie voor auteurs en een beter Buma/Stemra te steunen.

Producer raken Dra Smit geeft voorlichting over muziekproducties. Dus over zaken als opnametechniek, rechten, contractvormen, exploitatie etc. Leden van Ntb/Kunstenbond en VCTN kunnen hem op maandag en dinsdag benaderen met al hun vragen op dit gebied. Veel van de gestelde vragen komen steeds weer terug. Een aantal hiervan beantwoordt hij in deze rubriek.

Eerste Hulp Bij Opnamen

Sinds Groot-Brittannië de EU heeft verlaten zijn er voor musici/artiesten die daar willen optreden een aantal zaken veranderd. Hieronder volgt een beknopt overzicht van wat je ruim van tevoren moet hebben geregeld.

Brexit

Voor in- en uitvoer van o.a. apparatuur dien je een ATA Carnet bij de Kamer van Koophandel aan te vragen en in te vullen. De kosten bedragen € 222,85 exclusief een premie op basis van de waarde van je apparatuur. Muziekinstrumenten die je persoonlijk bij je draagt kunnen zonder douaneaangifte worden meegenomen.

Qua werkvisa zijn er een aantal mogelijkheden:

1. *Temporary Work - Creative Worker*. Dit visum is vooral bedoeld voor periodes langer dan drie maanden tot 12 maanden. Kosten bedragen £ 259 per persoon. Als je als EU-ingezetene onder deze regeling betaald wilt optreden is een van de vereisten dat je bent uitgenodigd door een Britse organisatie. Deze organisatie/sponsor dient vooraf een zogenaamde *Certificate of Sponsorship* op te stellen. Dit is een online bestand dat informatie bevat over je werkzaamheden en je persoonlijke gegevens. Van je sponsor krijg je het referentienummer. De sponsor dient ook de hoogte van je gages en o.a. promotiemateriaal aan jou te verstrekken. Dat heb je nodig voor de aanvraag van het visum. Je dient dit zelf online te doen waarbij je nog diverse andere documenten moet uploaden, zoals o.a. identificatiebewijzen en bewijs dat je minstens £ 1270 bezit voor je onderhoud tijdens je verblijf, tenzij de sponsor daar garant voor staat. Als je gaat touren is deze ingewikkelde regeling meestal niet van toepassing.
2. *Creative Worker Visa Concession*. Dit visum is bedoeld voor maximaal drie maanden. Als EU-ingezetene hoef je die van tevoren niet aan te vragen. Je moet echter nog steeds voldoen aan

de voorwaarden die gelden voor het *Temporary Work - Creative Worker*-visum. Als je in Groot-Brittannië aankomt moet je je tot een immigratiebeambte wenden. Als alles klopt zet hij een stempel in je paspoort die je nodig hebt om te mogen werken en uitbetaald te worden.

3. *Permitted Paid Engagement*. Deze is één maand geldig. Je bezoek mag dus niet langer duren dan een maand en je dient het land daarna te verlaten. Je moet kunnen aantonen dat je formeel bent uitgenodigd door een in Groot-Brittannië gevestigde organisatie om deel te nemen aan een van tevoren georganiseerd evenement of andere activiteit. Verder moet je kunnen aantonen dat je in je woonland een gevestigde artiest, entertainer of musicus bent. De bovenstaande voorwaarden voor het *Temporary Work - Creative Worker*-visum zijn van toepassing behalve dat een *Certificate of Sponsorship* niet nodig is. Ook hier dien je je bij aankomst in Groot-Brittannië tot een immigratiebeambte te wenden die controleert of je aan de voorwaarden voldoet.
4. De standaard-bezoekersregeling en *Permit Free Festivals* zijn 6 maanden geldig. Als in de EU gevestigd artiest heb je geen werkvisum nodig als je betaald wordt door een niet-Britse partij, bij onbetaald werk of als je alleen prijzengeld of onkosten ontvangt. Er is geen *Certificate of Sponsorship* nodig. Dit geldt ook voor *Permit Free Festivals*. Dit zijn een hele reeks evenementen, van Glastonbury tot Glyndebourne. Om van deze regeling gebruik te maken heb je echter wel een formele brief van het festival nodig.

Tips voor artiesten met internationale én groene ambities

Het klimaat – in letterlijke en figuurlijke zin – schrijft voor dat iedereen zo duurzaam mogelijk probeert te leven. Iets dat voor niemand eenvoudig is, maar als artiest met internationale ambities zelfs in de weg kan staan van je carrièremogelijkheden. Een optreden op een showcasefestival in verre oorden als Austin, Montreal of Detroit kan een doorbraak betekenen in jouw internationale carrière. Dat zal dan (helaas) vliegend moeten. Toch kun je ook als artiest met internationale ambities ervoor zorgen dat je ecologische voetafdruk enigszins beperkt blijft. Met een paar tips helpen we je op weg.

Door Femke Strik

Reis zo groen mogelijk

De makkelijkste manier om je ecologische voetafdruk te beperken is zo min mogelijk vliegen. Europese steden zijn redelijk makkelijk met de trein of bus te doen. Soms is een stad te ver weg om op en neer te reizen voor één show. Dan vergt het wat meer planning van jouzelf of je boeker om de reis de moeite waard te maken.

Haal alles uit je trip

Als je dan toch 'moet' vliegen, zorg er dan voor dat je zoveel mogelijk uit je trip haalt. Accepteer geen last-minute boekingen aan de andere kant van de wereld, maar zorg dat je je van tevoren goed kunt verdiepen in de mogelijkheden rondom de plaats van bestemming. Vraag aan je manager, boeker of bandleider om hier met je over mee te denken. En schakel ook de hulp in van de promotor die je uitnodigt die kant op te komen. Kun je vaker spelen in die contreien, een tourtje om de ene gig heen bouwen? Wonen er artiesten, producers, kunstenaars in de regio met wie je eens zou willen samenwerken? Kun je lokale radio- of tv-promo's doen?

Eco-proof je rider

Je artiestenrider is een goede plek om te beginnen met het maken van milieubewuste keuzes. Geef aan dat je vegetarisch en biologisch eet, dat je liever bier uit een statiegeldfles drinkt dan uit een blikje, geen gebruik wil maken van wegwerpborden en -bestek, et cetera.

Wordt je verblijf door de promotor geboekt? Vraag om een hotel met een Green Key label. Voor meer inspiratie en een voorbeeld 'green rider' kun je terecht op de website [UIMA.org/green-touring](https://uima.org/green-touring).

Kies voor groene podia en festivals

Veel speelplekken voor muzikanten hebben de afgelopen jaren groene ambities ontwikkeld. Zo bouwde Lowlands het enorme parkeerterrein om tot solar carport, waarmee het equivalent van 100 Lowlandsweekends per jaar aan stroom wordt gegeneerd. Diverse andere festivals hebben een 'zero-waste' beleid. Clubs, poppodia en theaters werken samen binnen het convenant GreenStages2020 aan verduurzaming van hun locaties. Ben jij een artiest die shows voor het uitkiezen heeft? Check dan eerst wat het podium of festival doet aan verduurzaming en baseer daarop je keuze.

Deel je ambities in je omgeving

Uiteraard verkeren niet alle muzikanten in de luxepositie dat ze gigs kunnen laten schieten omdat het podium in kwestie gebruikmaakt van wegwerpbekers. Dan nog kan het geen kwaad om richting een promotor te communiceren dat jij dit liever anders zou zien. Maak je eventuele (tour-)manager, boeker, band, technicus en PR-persoon ook deel van dit verhaal. Door meer bewustwording help je de sector aan een steeds groenere toekomst.

FINANCIËLE HULP VOOR OPTREDENS IN HET BUITENLAND

Het snelloket van het Fonds Podiumkunsten

Wanneer je als muzikant, orkest of band de ambitie hebt om optredens in het buitenland te gaan doen heeft het Fonds Podiumkunsten (FPK) daarvoor een regeling die oudgedienden nog wel kennen als de 'Tour Support'-regeling. Tegenwoordig kennen we die regeling onder de naam 'Nederlandse voorstellingen of concerten in het buitenland' (via snelloket).

Door Will Maas

De regeling houdt in het kort in dat een muzikant, orkest of band een aanvraag kan doen die is gericht op betaling van reis-, transport- en visumkosten en gaat tot een maximum van € 5000,00 binnen Europa en € 7500,00 buiten Europa. Er kan maximaal twee keer per kalenderjaar een aanvraag worden gedaan. Ook voor componisten liggen er mogelijkheden: als je een uitvoering van een door jou gecomponeerd werk bij wilt wonen kun je daar ook hulp bij krijgen. Maximaal vier maanden en minimaal één maand vóór de optredens doe je een aanvraag; je krijgt binnen een maand uitsluitsel.

Voorwaarden support

Uiteraard zijn er criteria. Als muzikant, orkest of band moet je voorafgaand aan 17 maart 2020 aantoonbaar 10 voorstellingen hebben gegeven op relevante Nederlandse podia of festivals. Voor streamingconcerten of concerten in corona-tijd geldt dat ze ook meetellen. Een aanvraag kan alleen gedaan worden door een rechtspersoon (stichting, vereniging

of B.V.). Als je zzp'er bent, of een V.O.F. hebt, kun je de aanvraag laten doen door een rechtspersoon die jou vertegenwoordigt, bijvoorbeeld je platenmaatschappij of een management- of boekingsbureau. Je moet wel aan kunnen tonen dat die vertegenwoordiging structureel is, en niet alleen is opgetuigd voor deze aanvraag. Verder moet het gaan om een minimum van drie bevestigde concerten op buitenlandse podia of festivals. De optredens dienen aaneengesloten plaats te vinden, en het moet gaan om podia of festivals die een relevante programmering verzorgen gezien de context waarbinnen zij functioneren. Componisten die de uitvoering van een eigen werk in het buitenland (op uitnodiging) willen bijwonen kunnen de aanvraag zelf doen. Aanvullende criteria voor componisten zijn dat het werk gecomponeerd moet zijn voordat de aanvraag van deze regeling in gang is gezet en de componist zelf niet betrokken is als uitvoerende. Daarnaast moet er sprake zijn van een aanvullende activiteit, zoals een lezing of een workshop. In 2022 was voor deze regeling in totaal € 1.000.000,00 beschikbaar.

Celliste en componiste Wilma Pistorius (<https://wilmapistorius.com>) ontving in 2022 een bijdrage van het FPK. Wij vroegen haar naar haar ervaringen met de regeling.

Muziekwereld: 'Hoe heb jij de aanvraag-procedure aangepakt? Heb je telefonisch contact gehad met het FPK of is alles via e-mail gegaan? En hoe heb je de aanvraag-procedure ervaren?'

Wilma Pistorius: 'Ik heb mijn aanvraag ingediend via de webportaal van het FPK. Dat was heel gebruiksvriendelijk. Daarnaast heb ik ook een paar keer gebeld met vragen. Degenen die ik sprak waren heel aardig

en behulpzaam, en ditervaarde ik als zeer bemoedigend.'

MW: 'Hoe is de regeling uiteindelijk uitgevoerd? Moest je bonnetjes insturen en heb je zelf alle kosten moeten voorschieten? Of heb je van tevoren een bedrag overgemaakt gekregen?'

WP: 'Na het indienen en goedkeuren van

mijn aanvraag heb ik het bedrag ontvangen. Ik heb zelf wel wat voorgeschoten (omdat ik bijvoorbeeld vliegtickets moest kopen voordat ik een reactie had op mijn aanvraag), omdat het praktischer (en goedkoper) was het zo te doen. Voor mijn aanvraag heb ik bonnetjes en offertes opgestuurd. Tijdens mijn reis heb ik alle bonnetjes be-

Het FPK is telefonisch bereikbaar voor vragen en gezien de criteria is het geen slecht idee je vooraf goed te informeren. Voor meer informatie kun je ook terecht op de site van FPK. In de linkerkolom ga je naar 'subsidies' en dan naar 'internationalisering'. Digitale lezers van dit magazine kunnen de volgende link gebruiken: <https://fondspodiumkunsten.nl/nl/subsidies/regeling-internationalisering/nederlandse-voorstellingen-of-concerten-in-het-buitenland-via-snelloket/>

Nederlands Fluit Genootschap

Vereniging voor fluitisten in Nederland en Vlaanderen

- Voor alle fluitisten: amateurs, studenten en beroepsfluitisten, docerend en uitvoerend
- 4x per jaar tijdschrift FLUIT
- Activiteiten voor fluitisten: Workshops, Masterclasses, Lezingen, Beurzen van fluiten en fluitmuziek
- Ledenkorting op cd's en NFG-activiteiten
- Nieuwe leden ontvangen een gratis NFG-cd

Informatie en aanmelden:
www.nfg-fluit.nl – info@nfg-fluit.nl

Nederlands Fluit Genootschap – Postbus 75830, 1070 AV Amsterdam

waard voor een eventuele steekproef van het FPK, die ze achteraf kunnen doen.'
MW: 'Heb je nog tips voor muzikanten, orkesten of bands die nu twijfelen of ze hiervan gebruik willen maken?'
WP: 'Ik zou van harte aanbevelen het te doen. Met deze subsidie van het FPK kon ik naar Finland om met een ensemble samen te werken. Dit vergrootte mijn netwerk, speelkansen, bereik en mogelijkheden voor toekomstige samenwerkingen, en was vooral ook erg inspirerend. Toen ik deze aanvraag indiende was ik nog best nieuw met subsidieaanvragen, en vond ik het een beetje spannend. Maar de medewerkers van het FPK, die ik telefonisch sprak, waren heel aardig en behulpzaam en het hele proces was eigenlijk best eenvoudig. Dus bij twijfel: het is de moeite waard.'

Schipper legal:

mr. Bjorn Schipper is een ervaren entertainment advocaat en oprichter van **SCHIPPER LEGAL** in Amsterdam. Een intakegesprek van een

half uur is gratis. Voor leden van de Kunstenbond geldt een gereduceerd uurtarief van € 150,= (exclusief btw en externe kosten). Voor procederen geldt

een urenmaximum van 50 uur tegen het genoemde gereduceerde uurtarief. Het normale (basis)uurtarief is € 200,= (exclusief btw en externe kosten) en geldt bij procedures vanaf 50 uur.

SCHIPPER LEGAL:

mr. Bjorn Schipper

Postbus 36424

1020 MK Amsterdam

m +31619610500

e bjorn@schipperlegal.nl

w www.schipperlegal.nl

tw @bjornschipper

Na ruim een halve eeuw maakt de Beroepsvereniging Improviserende Musici een historische stap: op haar 51e verjaardag 22 november jongstleden werd een samenwerkingsovereenkomst getekend met de Ntb/Kunstenbond.

BIM-voorzitter Fleurine Verloop tekende samen met Ronald Gijsbertsen, directeur van de Kunstenbond en Ntb/VCTN-penningmeester Ellister van der Molen deze historische overeenkomst. 'Een prachtig verjaarscadeau voor de BIM,' zegt jazzvocaliste Fleurine. 'Jazzmusici zijn veelal freelancers en economisch kwetsbaar. De slagkracht en juridische expertise van de Kunstenbond kunnen we goed gebruiken.'

En ook een geschenk voor ons, vult Ronald Gijsbertsen aan. 'Hoe meer musici zich verenigen hoe sterker we als vakbond worden in onze strijd voor eerlijke beloning, eerlijke contracten meer sociale zekerheid en een veilige werkomgeving. Jazzmusici hebben specifieke behoeftes en waarden, maar als het gaat om een beter werkklimaat voor makers in de culturele en creatieve sector hebben we allemaal hetzelfde belang.' Als kers op de taart mogen de Jazz & Wereldmuziek-leden van de Ntb/Kunstenbond zich in het nieuwe jaar gratis aansluiten als Kunstenbond/ BIM-lid zodat ook zij door deze verbinding van speciale jazz-specifieke lobby's en bijvoorbeeld kortingen kunnen profiteren (mail naar bestuur@bimpro.nl). 'Zo hebben we uiteindelijk alle improviserende musici in Nederland op één plek – een win/win,' aldus Fleurine.

De BIM ging voor deze beslissing niet over één nacht ijs. Fleurine droeg in 2021 saxofoniste Susanne Alt voor, als penningmeester (voorzitter van de ledenraad van de Kunstenbond), en saxofonist Ben van den Dungen als algemeen bestuurslid (bestuur van de Ntb/VCTN). Het BIM-bestuur – dat verder bestaat uit secretaris en bassist Juriaan de Kok en algemene bestuursleden drummer Sven Rozier en Dodó Kis, blokfluit – kreeg door die interne verbintenis anderhalf jaar lang een kijkje in de keuken bij de Ntb/Kunstenbond. Er volgden vele interessante gesprekken met directeur Ronald Gijsbertsen en senior adviseur Erwin Angad-Gaur over gezamenlijke belangen.

BIM neemt hiermee het voortouw. De verwachting is dat andere organisaties in de sector zich ook op deze manier zullen aansluiten voor een sterkere gezamenlijke lobby. De verende krachten zullen maken dat we door kunnen pakken op essentiële punten. In plaats van met honderden improviserende musici staat BIM/Kunstenbond nu met bijna 7000 man sterk als verenigde Kunstenaars, als het gaat om structurele veranderingen doorvoeren in Den Haag. Samen staan we sterker! We kijken uit naar een inspirerende samenwerking.

GEEN JAZZ OP NPO MISKENT DIVERSITEIT LAND

Door Fleurine Verloop (voorzitter BIM)

Na ruim een halve eeuw maakt de Beroepsvereniging Improviserende Musici een historische stap: op haar 51e verjaardag 22 november jongstleden werd een samenwerkingsovereenkomst getekend met de Ntb/Kunstenbond.

Steevast worden publieke gelden ingezet om klassieke muziek te ondersteunen. Maar al decennialang studeert in Nederland circa 50 procent van de conservatoriumstudenten af in jazz, wereldmuziek en andere richtingen. Dat de Nederlandse Publieke Omroep nul procent jazz vertegenwoordigt in het aanbod is dus niet te rechtvaardigen. Het is bovendien pure kapitaal- en talentvernietiging. Jazz is actueel en herbergt een heterogeen publiek. Jazzmuziek inspireert en beïnvloedt al 100 jaar lang alle mogelijke muziekstijlen, van rock tot hiphop, r&b, funk, disco tot drum & bass, en dance.

Tegenwicht

Genieën als John Coltrane, Miles Davis, en Duke Ellington hebben een onuitwisbare plek in de ontwikkeling van de internationale muziekgeschiedenis, zoals in voorgaande eeuwen genieën als Mozart, Bach, en Beethoven.

Zendermanager Simone Meijer zei in de *Volkskrant* dat de 'andere vijf stations' zich mogen richten op muziek van 'pakweg de laatste honderd jaar'. Echter ook daar is voor geïmproviseerde muziek nergens plek. Dit is een enorme vershraling van ons muzikale landschap en ons culturele erfgoed. Zowel makers als het publiek zijn een afspiegeling en onderdeel van de Nederlandse maatschappij die we terug horen te zien bij de

NPO. Nederland heeft een uniek stempel gedrukt op de ontwikkeling van de mondiale jazz, met

name door de ontwikkeling naar hedendaagse improvisatiemuziek. De publieke omroep heeft een andere functie dan de commerciële omroepen en dient tegenwicht te bieden met een educatieve en veelzijdige programmering die past in het maatschappelijk beeld van Nederland. Het belastinggeld dat erheen gaat is immers van ons allen; die diversiteit moet dus terug te vinden zijn op de nationale radio. Met de komst van 'NPO Klassiek' en de voorgenomen verwijdering van jazz uit het muzikale aanbod, worden overwegend witte landgenoten op voornamelijk witte, mannelijke componisten uit

voorgaande eeuwen getrakteerd. En dat terwijl veel jazzmuziek inmiddels zelf 'klassieke' muziek is geworden, maar dan van multiculturele herkomst. Meijer claimt dat 'de helft van de luisteraars' de radio uitzet als ze jazz horen. Heeft ze gefundeerd onderzoek waarvan wij deelgenoot kunnen worden? En hoe zit het dan met de andere helft? Anno 2022 zou je van de publieke omroep mogen verwachten dat ze wellicht een beleid zou voeren waarbij diversiteit bovenaan de agenda staat, zonder cultureel racisme. Ik pleit voor een divers klimaat en een urgente terugkeer van jazz, geïmproviseerde muziek en wereldmuziek op de publieke radio. Om Charlie Parker te quoten: 'Now's the time!'

Dit artikel verscheen tevens in NRC op 12 november 2022

Maak jij je ook hard voor de terugkeer van jazz, geïmproviseerde en wereldmuziek op de NPO/radio 4? Stuur een e-mail naar protest@bimpro.nl en laat graag z.s.m. van je horen.

Optreden in het buitenland en belasting- en premieheffing

Nederlanders gaan makkelijk de grens over en dat geldt ook voor musici en andere artiesten. Zij doen optredens in andere landen en kunnen daarbij te maken krijgen met belasting- en premieheffing. In dit artikel wordt besproken hoe dubbele heffing kan worden voorkomen.

tekst: Dr. Dick Molenaar

Art. 17 en 23 van de belastingverdragen

Nederland volgt in nagenoeg alle belastingverdragen met andere landen de aanbeveling van de OESO om een art. 17 voor artiesten (en sporters) af te spreken. Daarmee krijgt het land van het optreden het recht om belasting te heffen. Dit geldt voor betalingen aan de artiest zelf (art. 17, lid 1) als voor betalingen aan anderen, zoals het gezelschap, een agent of management of een eigen rechtspersoon (art. 17, lid 2).

Soms staan er uitzonderingen in belastingverdragen, zoals voor gesubsidieerde artiesten (staat in veel belastingverdragen, meestal 50% of meer subsidie, maar met België 30% of meer subsidie). Ook staat er in het verdrag met de VS een drempel van \$10,000 p.p. per jaar. Verder hebben sommige belastingverdragen ook andere uitzonderingen, maar voor de precieze toepassingsmogelijkheden moeten de teksten van de belastingverdragen bekeken worden.

Tegenover dit heffingsrecht verleent Nederland als woonland voorkoming van dubbele belasting (art. 23 belastingverdragen). Meestal met de verrekeningsmethode, heel soms in oude verdragen nog met de vrijstellingsmethode (met Ierland (oud), Israël, Luxemburg, Marokko, Singapore, Spanje en Thailand).

Wordt er in het buitenland wel belasting geheven?

De toewijzing in een belastingverdrag heeft

echter geen betekenis als een land geen belastingheffing van buitenlandse artiesten in zijn eigen wetgeving heeft opgenomen (zoals Denemarken, Ierland en Nederland). Ook kan het zijn dat landen een minimumbedrag kennen, waaronder geen belasting wordt geheven (zoals België met € 400 p.p. per optreden, Duitsland met € 250 p.p. per optreden en VK met GBP 11,500 p.p. per jaar). Als hierdoor geen bronbelasting wordt ingehouden krijgt de Nederlandse artiest bruto uitbetaald, moet hij dat in Nederland aangeven en daarover normaal en volledig Nederlandse belasting betalen.

Tarieven in verschillende landen

De meeste landen hebben het heffingsrecht van de belastingverdragen echter wel omgezet in hun nationale wetgeving en gebruiken de volgende tarieven:

België	18%
Duitsland	15,825%
Finland	15%
Frankrijk	15%
Italië	30%
Oostenrijk	20%
Portugal	25%
Spanje	19%
VK	20%
VS	30%
Zweden	20%
Zwitserland	10-25%

Voor artiesten die als gewone werknemers

voor buitenlandse werkgevers werken, gelden niet deze tarieven, maar de normale belastingregels en -tarieven voor werknemers.

Kostenaftrek en belastingaangiften

Deze bronbelasting wordt in beginsel van de volledige brutogage genomen, dus zonder aftrek van kosten. Lang was dit ook de eindheffing, maar door de arresten Gerritse (2003) en Scorpio (2006) van het HvJ EU moeten EU-landen eerst de aftrek van kosten toestaan alvorens de bronbelasting wordt berekend. Dit gebeurt echter in elk EU-land op een andere manier en in de eigen taal, waardoor de kostenaftrek in de praktijk vaak moeilijk te verwezenlijken is. Landen als Australië, het VK en de VS zijn echter voorbeelden van goede kostenaftrek en normale belastingaangiften.

Sociale verzekering

Hiervoor gelden andere toedelingsregels, namelijk binnen de EU de Verordening 883/2004 en daarbuiten soms verdragen inzake sociale zekerheid. Daarin staan geen uitzonderingen voor artiesten, zij vallen onder de gewone regels. Hoofregel is dat iemand verzekerd is in het land van zijn werkzaamheden, zelfstandig dan wel als werknemer. Bijzondere regels zijn er echter voor zelfstandigen die zowel in eigen land als het buitenland werkzaamheden verrichten, want zij blijven in hun woonland

verzekerd. Als iemand zowel werknemer als zelfstandige is, gaat de sociale verzekering van het werknemerschap voor. Een Nederlandse artiest kan onterechte buitenlandse premieheffing voorkomen met een A1-verklaring, die kan worden aangevraagd bij de Sociale Verzekeringsbank en twee jaar geldig is.

Terug in Nederland, voorkoming van dubbele belasting

Als de artiest terugkomt in Nederland moet het buitenlandse inkomen hier ook worden aangegeven voor de Nederlandse belastingheffing. Het kan echter ook zijn dat er een rechtspersoon, zoals een stichting of BV, wordt gebruikt en dan zal die het buitenlands inkomen in Nederland verantwoorden. Vervolgens mag de buitenlandse belasting verrekend worden door degene die het inkomen

verantwoordt, dus de artiest persoonlijk c.q. de rechtspersoon. Eerst zal echter in Nederland de belastbare winst moeten worden bepaald, want daarover wordt de belasting berekend. Bij een artiest persoonlijk moeten ook de zelfstandigenaftrek en mkb-winstvrijstelling worden afgetrokken. Vervolgens kan de verrekening (of vrijstelling) niet meer bedragen dan een evenredig deel van de Nederlandse belasting. Dus als 40% van het inkomen in het buitenland wordt verdiend, kan slechts 40% van de Nederlandse belasting IB worden verrekend of vrijgesteld (evenredigheidsmethode).

Door deze beperking kan een overschot aan buitenlandse belasting ontstaan die niet verrekend kan worden. Wel mag dit deel worden voortgewenteld naar het volgende belastingjaar. Hiervoor moet een voortwen-

telingsbeschikking worden aangevraagd bij de Belastingdienst. Lastig bij rechtspersonen is dat er alleen verrekening (of vrijstelling) wordt verleend tegen de vennootschapsbelasting van die rechtspersoon. Veel stichtingen vallen niet onder de vennootschapsbelasting (Vpb), dus kunnen niets verrekenen. BV's hebben veel aftrekposten, waaronder het salaris van de artiest, waardoor hun winst en Vpb zo laag worden dat de buitenlandse belasting grotendeels niet verrekenbaar is. De Hoge Raad heeft in twee zaken in 2021 en 2022 afgewezen dat die buitenlandse belasting ook kan worden verrekend met de persoonlijke IB van het salaris van de artiest die in het buitenland heeft opgetreden.

Om dit probleem te voorkomen moet de gage in het buitenland worden gesplitst,

- ingezonden mededeling -

nl

open source network
for the dutch world music industry

consulting, promotion
research & policy development
World Blend Café network meetings

Dutch World Directory
guide for world music in the Netherlands

worldmusicforum.nl

pagina 26

Muziekwereld nr. 4 - 2022

www.ntb.nl

pagina 27

waarbij een deel aan de artiest wordt toegekend en de belasting op zijn of haar naam wordt afgedragen. Met dat belastingbewijs kan in Nederland wel persoonlijke verrekening van buitenlandse belasting geclaimd worden. Nog beter is om geen BV of stichting te gebruiken voor de buitenlandse optredens, maar om die inkomsten rechtstreeks aan de artiest te laten toekomen, waardoor ook de belasting op zijn of haar naam komt.

Discoördinatie tussen belastingheffing en sociale verzekering

Belastingheffing en sociale verzekering kunnen dus verschillend uitpakken, namelijk enerzijds buitenlandse bronbelasting en anderzijds Nederlandse sociale verzekering. Dat

kan helaas ongunstig zijn, omdat de eerste belastingschijf van 37% tot € 35.000 inkomen voor slechts 10% uit inkomstenbelasting (IB) en voor 27% uit premies volksverzekeringen (PVV) bestaat. Verrekening van buitenlandse belasting (of vrijstelling) wordt dan slechts toegestaan tegen die 10% IB en dat is meestal te weinig. Hierdoor ontstaat er een overschot aan niet-verrekenbare buitenlandse belasting.

Compensatieregeling België en Duitsland

Het probleem van het overschot aan niet-verrekenbare buitenlandse belasting en de discoördinatie met de sociale verzekering is voor optredens in België en Duitsland verholpen met de zgn. compensatierege-

ling. Daarmee kan de Belgische of Duitse belasting niet alleen verrekend worden met de Nederlandse IB, maar ook met de PVV in de eerste schijf. Als er dan nog een overschot overblijft kan dat worden uitbetaald aan de Nederlandse artiest. Helaas werkt deze compensatieregeling niet voor andere landen en niet voor stichtingen en BV's.

Tenslotte

Als er buitenlandse belasting wordt ingehouden is het belangrijk om daarvan een bewijs te vragen. Ook als er een nettogage wordt afgesproken en de belasting erbovenop wordt afgedragen. Met dat bewijs kan de buitenlandse belasting in Nederland verrekend worden, waardoor hier minder belasting betaald hoeft te worden.

column

Ritmundo

Stan Rijken

STop 2000

Als in de eco-natuur de bladeren vallen stijgt in de ether-cultuur ander geblaat op. Toevallig samenvallend met het jachtseizoen wanneer publieke en commerciële zenders op marktaandeel jagen.

Met ieders Top Zoveel dwingen ze ons achterwaarts te luisteren naar een wereld vol witte retro-muziek. Ondertussen uiten ze in sleetse slogans hun gebrek aan muziek-historisch besef: 'Top 1000 Aller Tijden, de 1000 beste platen ooit gemaakt in de lijst die je zelf hebt samengesteld!' (Radio Veronica), 'Top 1500. De beste alternatieve tracks ooit gemaakt' (Kink FM). De NPO vervu(i)lt onze ether met de 'Evergreen Top 1000' (Radio 5) en de 'Top 2000' (Radio 2). De zenders geven zich niets- en alleszeggend bloot in hun dwang naar kijk- & luistercijfers. 'Nietszeggend' wegens het hinderlijk herhaalmotief waarmee nagenoeg dezelfde nummers passeren. 'Alleszeggend' wegens de uitsluiting van zwarte muziek, lees 'de Afro-Amerikaanse bronnen', waaraan de westerse popmuziek zoveel ontleent. Immers, geen Police of Doe Maar zonder Jamaicaanse reggae; geen Rolling Stones zonder Chuck Berry. In 2021 bevatte Veronica's Top 1000 zo'n 4,5% 'zwarte' pop; bij de Top 2000 draaide het om 9%. Op deze 'Lijst der lijsten' is 75% van witte Anglo-Amerikaanse makelij. Twee Afrikaanse pop-artiesten werden toegelaten, zij het dankzij westerse sterren die een handje toestaken. Sting leende naam & faam aan Cheb Mami (*Desert rose*, nr. 1782), Neneh Cherry aan Youssou N'Dour (*7 Seconds*, nr. 1552).

Over een witte Kerst gesproken. Tenzij het de 80-ies sterren Michael Jackson (17 x vermeld) of Prince (9 x) betreft zijn invloedrijke

zwarte artiesten, met name zij die de popmuziek van de jaren '60 en '70 kleur gaven, naar de coulissen verwezen. James Brown (op nr. 1953, 1955), Marvin Gaye (1667, 1382, 1316, 467), Otis Redding (1907, 1575, 115), Stevie Wonder (1679, 1332, 1143, 636) en Aretha Franklin (820, 749, 606, 446) komen zelfs niet in de top 100 voor. Desondanks staat 'zwart' wel degelijk hoog genoteerd, zoals met *Black* van Pearl Jam (nr. 7). Hoezo inclusiviteit? Alsof Black Lives Matter aan Nederland is voorbijgegaan, terwijl NPO-voorzitter Shula Rijxman het zo zeker wist: 'Ik ben ervan overtuigd dat de publieke omroep er is om te vertellen hoe de wereld eruit ziet' (Radio 1, Kunststof- 21 febr. 2018).

Hoezo passeert ‘De complete popgeschiedenis de revue’? Dat beweerde althans de site van het Top 2000-kerkgenootschap van dominee Blokhuis & pastoor Nieuwkerk. Voor Hilversum-coryfee Frits Spits symboliseert die Top 2000 zelfs ‘de soundtrack van je leven’. Maar van wiens leven wanneer je met pakweg kaseko, raggaton, salsa of shaabi opgroeide? En, hoezo ‘publieke omroep’? Hoe zit het met de honderden uren zendtijd zoals besteed aan satelliet-programma’s als ‘Top 2000 vinyl voorpret’, ‘Best of Top 2000 a Go Go’, ‘Top 2000 Live’, ‘Helden van Top 2000’, ‘Untold stories’ en ‘Top 200 Quiz’. Om nog maar te zwijgen van de gekoppelde merchandise (cd’s, spellen, publicaties). Variërend op een uitspraak van de Belgische historicus David van Reybrouck: “De mentale dekolonisatie van Nederland heeft nog niet plaatsgevonden”, is het de hoogste tijd voor een muzikale dekolonisatie. Al was het maar via Radio FIP en de Concertzender.

Stan Rijven is muziekjournalist, programmamaker en deejay
www.concertzender.nl/programma/mariama_645672/

A promotional graphic for the 'Dutch Jazz' program on Sublime FM. The top half features two black and white photographs of jazz musicians. On the left, a man in a suit stands outdoors against a cloudy sky; above him is the credit 'foto : Frank de Graaf'. On the right, a man plays a saxophone while resting his chin on his hand; above him is the credit 'foto : Roland van Tulder'. A large orange banner at the bottom contains the text 'DUTCH - JAZZ elke zondag 22:00 / 23:00 op Sublime FM' in white. Below this banner, the words 'Sena' and 'SUBLINE FM' are displayed in a stylized font.

De bescherming van artiestennamen bij internationale optredens

Grenzeloos genieten

tekst: Bjorn Schipper illustratie: Robert Swart

Bij internationale optredens van artiesten komt veel kijken, ook juridisch. Speciaal voor deze special van *Muziekwereld* over internationale mobiliteit zoom ik in op de juridische aspecten van het gebruik en de bescherming van artiestennamen¹ in binnen- en buitenland.

Bescherming artiestennamen: handelsnaamrecht

Kan en mag je zomaar je eigen artiestennaam gebruiken als je als artiest over de grens gaat optreden? Je zou zeggen van wel. Toch kan die vraag niet zomaar met ja beantwoord worden. Het hangt namelijk af van de juridische bescherming van die artiestennaam en het eventuele bestaan van andere (gelijkende) artiestennamen.

Op welke manier kan een artiestennaam juridisch beschermd worden? Allereerst in de vorm van een handelsnaamrecht. Hiervoor is naar Nederlands handelsnaamrecht nodig dat de artiestennaam de naam is waaronder de artiest zijn of haar onderneming drijft en dat die naam door de artiest als zodanig in het handelsverkeer gebruikt wordt. Het gaat dus om de naam van de onderneming van de artiest en het feitelijke gebruik van die naam. Het enkele registreren van een artiestennaam als handelsnaam in het handelsregister bij de Kamer van Koophandel is op zichzelf niet voldoende om als handelsnaam beschermd te worden. Het gaat om het daadwerkelijke gebruik van die artiestennaam als handelsnaam, bijvoorbeeld in contracten en andere zakelijke communicatie, op flyers, in aankondigingen en promotionele uitingen of als onderdeel van een domeinnaam of social media account. De manier van *billing* kan een rol spelen bij de beoordeling van de vraag of een artiestennaam al dan niet als handelsnaam-gebruik gekwalificeerd kan worden.

Ook de perceptie van het publiek kan hier een belangrijke indicator zijn voor het al dan niet voeren van een handelsnaam in de vorm van een artiestennaam. Als bezoekers, fans en/of muziekprofessionals – bijvoorbeeld door de *billing* – een artiestennaam opvatten als de naam van de onderneming van de betreffende artiest, is verdedigbaar dat deze artiestennaam in het handelsverkeer als naam van de onderneming en dus handelsnaam gebruikt wordt.

Een handelsnaamrecht biedt bescherming tegen het gebruik van een jongere met de handelsnaam gelijkende handelsnaam. De oudere handelsnaam kan iets tegen de jongere handelsnaam beginnen als het publiek in verwarring raakt door het gebruik ervan. Let wel, het handelsnaamrecht geeft daarmee geen absolute naamsbescherming maar biedt onder bepaalde omstandigheden een juridisch instrument om het gebruik van een jongere verwarring wekkende handelsnaam tegen te gaan. Zo kan een bestaande muziekstudio in actie komen tegen een nieuw gevestigde muziekstudio met bijna dezelfde handelsnaam als deze in dezelfde omgeving geopend wordt en er lokaal verwarring bij het publiek ontstaat. Heeft die bestaande muziekstudio landelijke bekendheid, dan kan mogelijk aan de andere kant van het land in actie worden gekomen tegen de vestiging van een muziekstudio met haast dezelfde handelsnaam. Het handelsnaamrecht geeft binnen de Nederlandse landsgrenzen een plaatselijk recht dat afhankelijk van de feiten en omstandigheden lokale of landelijke dek-

king kan geven. Een Nederlandse handelsnaam geniet daarmee niet zomaar bescherming over de grens.

De Nederlandse rechter heeft in het verleden handelsnaamrechtelijke bescherming onthouden aan de naam van een mannenkoor² en een rockband³. De bandnaam Ekseption werd in 1974 door de rechter wel als handelsnaam gekwalificeerd⁴. Namen van DJ's en producers zijn door de rechter eveneens (impliciet) als handelsnaam aangemerkt⁵.

Bescherming artiestennamen: merkenrecht

Waar in het handelsnaamrecht het feitelijke gebruik van een aanduiding als naam van een onderneming centraal staat en formeel geen registratie van de handelsnaam nodig is voor het ontstaan van handelsnaamrechtelijke bescherming, geldt in het merkenrecht wel een registratiestelsel. Merkenrechtelijke bescherming ontstaat pas na de registratie van een merkteken, zoals bijvoorbeeld een naam of logo. Daarbij geldt een rangorde: de oudste merkregistratie gaat voor op de latere registratie van een jonger daarmee overeenstemmend

merkteken. *First come, first serve*. Alleen als bijvoorbeeld blijkt dat de oudere merkregistratie evident te kwader trouw is gedaan in de wetenschap dat iemand anders al een bepaalde naam of logo in gebruik heeft, zou de latere merkregistratie alsnog “voor” kunnen gaan doordat het oudere te kwader trouw geregistreerde merk al dan niet op last van de rechter uit het merkenregister wordt verwijderd.

Een merkteken kan in relatie tot artiestennamen als woordmerk (naam) en/of als beeldmerk (logo, typografie) vastgelegd worden. Een op een bijzondere manier geschreven naam met kenmerkende typografie komt in de praktijk neer op een gecombineerd woord-beeldmerk. Minimumvereiste voor de registratie van een merk is dat het merkteken een zekere mate van onderscheidend vermogen moet hebben. Zo kan normaal taalgebruik of een zeer beschrijvende term niet zomaar via het merkenrecht gemonopoliseerd worden. Soms kan een in eerste instantie niet bijster onderscheidend merkteken na verloop van tijd toch als merk geregistreerd worden doordat consequente en intensieve promotie en marketing van het merkteken tot het ontstaan van onderscheidend vermogen heeft geleid. Dit wordt inburgering van een merk genoemd.

Anders dan een handelsnaam dient een merk ter onderscheiding van waren (producten) en diensten. Een merk wordt geregistreerd voor specifieke klassen met daarin omschreven voor welke producten en diensten het merk wordt vastgelegd. Bij als merk geregistreerde namen van artiesten gaat het meestal om aan muziek, culturele evenementen en merchandise verwante producten en diensten. Eenmaal ingeschreven geldt een beschermingsduur van 10 jaar voor het geregistreerde merk. Omdat deze termijn onbeperkt verlengd kan worden met steeds een nieuwe periode van 10 jaar, kan een merkrecht in de praktijk “eeuwigdurend” bescherming bieden aan een artiestennaam mits deze merknaam ook daadwerkelijk gebruikt blijft worden. Een merkrecht geeft onder andere de mogelijkheid om een ander onder bepaalde (financiële) voorwaarden toestemming te geven tot gebruik van het merk – ook

wel licentie genoemd – en om daarnaast een juridische actie vanwege merkinbreuk te starten.

Vanuit Nederland geredeneerd kennen wij als het ware drie territoria waarbinnen een merk kan worden geregistreerd: de Benelux, de Europese Unie en internationaal. De Benelux is in het merkenrecht van oudsher ons vertrekpunt. Met de registratie van een artiestennaam als merk verkrijgt de artiest daarmee in de gehele Benelux een merkrecht. Datzelfde geldt voor de registratie van een merk in de Europese Unie. Zo’n Uniemerkt geeft meteen bescherming in alle landen van de Europese Unie. Alleen de internationale merkregistratie werkt anders: hiervoor is nodig dat in specifieke landen, waaronder ook de landen in Europa, een aparte internationale merkregistratie wordt verricht. Hoe meer landen, hoe hoger de totale kosten van de internationale merkregistraties. Artiesten doen er daarom goed aan om bij het uitrollen van een carrière in het buitenland eerst naar de belangrijkste markten en het kostenplaatje van de merkregistraties te kijken. Als bijvoorbeeld Japan voor een artiest een belangrijke afzetmarkt is, is het raadzaam in Japan een merk te registreren maar (nog) niet in alle andere Aziatische landen.

Optredens in het buitenland

Tegen de achtergrond van het bestaan van lokale handelsnaamrechten op artiestennamen en de in de Benelux, Europese Unie en/of in internationaal verband als merk geregistreerde artiestennamen, is het goed voorstelbaar dat optredens in het buitenland tot bijzondere situaties kunnen leiden. Bij het boeken van de artiest verleent de artiest een licentie aan de promotor of organisator van een concert of evenement om zijn of haar artiestennaam ter promotie van het optreden te gebruiken. Geheel volgens de afgesproken regels rondom *billing*. Wat nu als in hetzelfde land of territorium (Europese Unie) al een andere artiest onder dezelfde naam actief was en de aankondiging van het concert of optreden – online of offline - tot mogelijke verwarring zou kunnen leiden? Welke artiest gebruikte als eerste artiest de artiestennaam? Gebruikt die artiest dezelfde

Minimumvereiste voor de registratie van een merk is dat het merkteken een zekere mate van onderscheidend vermogen moet hebben.

artiestennaam als naam van zijn of haar onderneming? Welke artiest heeft de oudste merkrechten? En wist de artiest met het oudere merk af van het bestaan van de andere artiest die mogelijk al veel eerder onder diezelfde artiestennaam optrad? Raakt het publiek daadwerkelijk in verwarring door het gebruik van beide artiestennamen? Wie is hier het publiek? Bezoekers en fans en/of muziekprofessionals zoals programmeurs, A&R mensen, artiestenmanagers en boekingsagenten? Wat nu als een Nederlandse artiest in het buitenland gaat touren en een andere partij de artiestennaam al als domeinnaam, social media account en/of merkregistratie blijkt te hebben geclaimd⁶? Hoe als artiest om te gaan met bestaande buitenlandse merken die mogelijk conflicteren met het gebruik van het artiestenmerk voor verkoop van merchandise producten in het buitenland⁷?

Allemaal relevante vragen die kunnen spelen rondom internationale optredens van artiesten.

Het gaat lang niet altijd om kwade opzet, zoals bij het

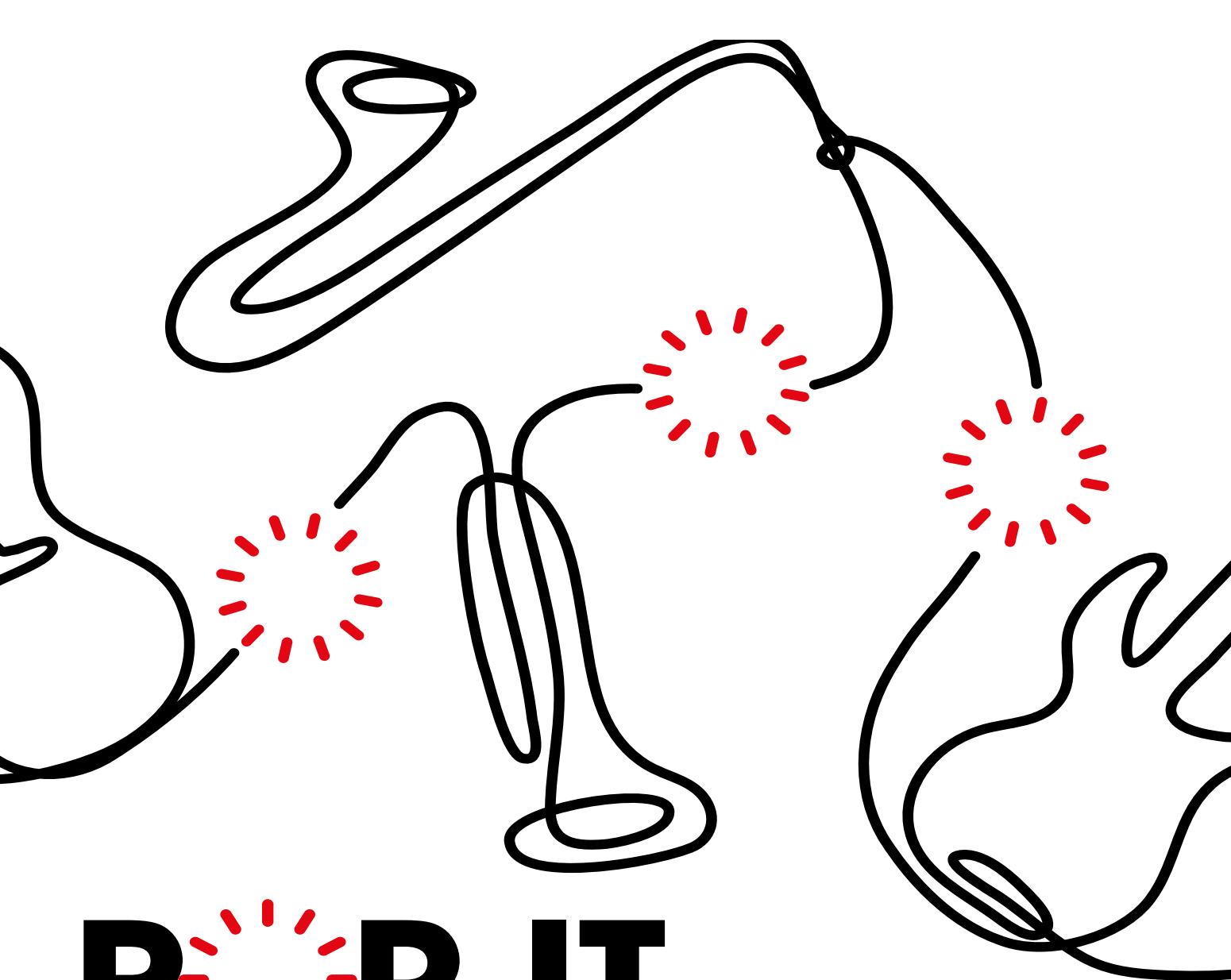
kappen van domeinnamen, social media accounts en buitenlandse merkregistraties. Soms is het puur toeval dat twee artiesten op verschillende plekken op de wereld diezelfde artiestennaam zijn gaan gebruiken zonder wetenschap van de ander te hebben gehad. Is het mogelijk om onder bepaalde voorwaarden tot co-existentie te komen waarbij beide artiesten met dezelfde artiestennamen naast elkaar kunnen blijven bestaan?

Better safe than sorry

Voor alles geldt: *better safe than sorry*. Een goede voorbereiding op internationale optredens brengt niet alleen aandacht voor het aanvragen van visa en het regelen van verzekeringen met zich mee, maar ook een analyse van relevante naamrechten in binnen- en buitenland. Het is in het algemeen raadzaam voor artiesten zo snel mogelijk hun artiestennaam als merk vast te leggen zolang het maar op een manier gebeurt die bij het momentum en de planning van hun carrière past. Het is daarom belangrijk om selectief en strategisch naar de uitrol van de merkregistratie(s) te kijken. Vanwege het belang van merkrechten voor artiesten en de verschillende formele valkuilen bij het vastleggen van merken, is hulp van een specialist (merkenagent, merkengemachtigde en/of advocaat) aan te bevelen.

Bjorn Schipper is advocaat en oprichter van Plus One Legal in Amsterdam

1. In 2010 schreef ik al eens eerder voor Muziekwereld een essay over de bescherming van artiestennamen: ‘Steunpilaren van succesvolle muziekexport. Internationale bescherming voor de artiestennaam’, Muziekwereld 2010/4, p. 28-30.
2. Pres. Rb. Zwolle 20 februari 1969, NJ 1969/448 (Mannenkoor Urk); vgl. Pres. Rb. Amsterdam 25 januari 1990, IER 1990, 73 (Die Twee/Die 2).
3. Vzr. Rb. Amsterdam 5 maart 2009, LJN:BH5027, B9 7642 (RED/RED!).
4. Pres. Rb. Utrecht 6 februari 1974, NJ 1974, 381 (Ekseption).
5. Vgl. Vzr. Rb. Rotterdam 22 mei 2008, ECLI:NL:RBROT:2008:BD8857, r.o. 4.9 (DJ Quintin/Quintino) en Vzr. Rb. Den Haag 21 oktober 2022, ECLI:NL:RBDHA:2022:11001 (William Djoko/DJOKO).
6. DJ Darkraver kon op grond van zijn merkrecht met succes de gekaapte domeinnaam darkraver.eu terugclaimen: Vzr. Rb. Groningen, zaaknummer 93170/KG ZA 07-109 (Steve Sweet Holding/Gedaagde).
7. Zo kreeg band Kane het bij de verkoop van merchandise producten aan de stok met een bestaand kledingmerk: Vzr. Rb. Den Haag 7 september 2006, zaaknummer 268564/KG ZA 06-833 (Urban Trends/Kane).

POR IT FORWARD

Make sure all musicians get paid

Je hebt als muzikant (mee)gespeeld op een track en deze ook geregistreerd bij Sena via MySena of de Sena app. Top! Maar waarschijnlijk heb je niet alléén gespeeld? Stuur daarom je mede-muzikanten een POR en laat hen zich óók registreren voor deze track. Zo zorgen we er samen voor dat alle muzikanten krijgen waar ze recht op hebben.

POR it forward. Make sure all musicians get paid

[Sena.nl/POR](https://sena.nl/POR)

Sena

Lobby update

VOOR FAIR PRACTICE AMBITIES IN MEERJARENBRIF USLU ZIJN SCHERPERE KEUZES NODIG

4 november 2022 verscheen *De kracht van creativiteit*, een meerjarenbrief waarin staatssecretaris Uslu van Cultuur en Media haar strategie voor de culturele en creatieve sector uiteenzet. De Kunstenbond herkent zich goed in de inhoudelijke inzet van Uslu, maar mist de scherpe keuzes die nodig zijn om onze gedeelde fair practice-ambities waar te maken.

Door Peter van den Bunder en Femke Strik

Uslu zet in op de punten die de Kunstenbond belangrijk vindt. Ze geeft aan te staan voor een sterke culturele en creatieve sector. En zet in op toegankelijkheid, inclusie, cultuur-educatie en participatie. Als eerste noemt zij daarbij de culturele en creatieve professional en zet werkenden en makers centraal: 'Een sterke sector kan niet zonder een gezonde arbeidsmarkt en een eerlijke beloning.' Fair practice en fair pay moeten concreet worden gemaakt. En hier zijn we natuurlijk heel

erg blij mee: het is de centrale inzet van de Kunstenbond.

Om de omvangrijke en veelvormige problematiek rondom de arbeidsmarkt op te lossen is meer nodig dan impulsen (19.1 miljoen tot en met 2024) en daarna 34,1 miljoen structureel. Op een totaalbudget van 170 miljoen euro is een scherpere keuze mogelijk. De druk komt nu bij werkgevers en werkenden te liggen. De vraag is of dat reëel is.

Eindelijk zijn er nu structurele middelen en kan eindelijk eens het achterstallige onderhoud worden aangepakt. De Kunstenbond neemt deel aan de ketentafels om tot eerlijke tariefriichtlijnen en bindende afspraken te komen. Het is goed dat Uslu deze tafels en Platform ACCT ondersteunt. Harde afspraken van sociale partners zijn met passende jaarlijks geïndexeerde budgetten van opdrachtgevers en financiers de sleutel tot een gezonde arbeidsmarkt.

- ingezonden mededeling -

- ingezonden mededeling -

MUZIEKENZORG.NL

**BEHANDELT OOK REIS- EN
TOURNEEPROBLEMEN**

www.ntb.nl

Heeft U speelproblemen, vermoeidheidsklachten of pijn?

Dispokinesis = het vrij kunnen beschikken over houding en beweging. Ontwikkeld door een musicus voor musici.

Meer informatie:
Dianne Bolte, Dispokinesispraktijk:
tel. 026 445 34 84
Zie ook: www.dispokinesis.nl

Flinke verbeteringen voor werknemers in kunsteducatie

Ben jij docent muziek, theater, beeldend of dans, en val je onder de cao Kunsteducatie? Dan kun je in 2023 tweemaal een salarisverhoging tegemoet zien. De Kunstenbond en cao-partners zijn naast de loonsverhoging tot een aantal andere verbeteringen gekomen voor de cao van 2023. De highlights van de afspraken lees je hieronder.

Door Karin Boelhauer

Loonsverhoging

Alle werknemers kunnen in 2023 tweemaal rekenen op een loonsverhoging. Deze loonsverhoging is een vast bedrag voor elke trede in het loongebouw, in plaats van een percentage. Dat betekent dat werknemers in lagere salarisschalen er relatief meer op vooruitgaan. Per 1 januari 2023 komt er op elke trede in het loongebouw € 100 bruto bij. Per 1 juli 2023 volgt nog een salarisverhoging van € 75 bruto per trede. De delegatie van de Kunstenbond, die naast ondergetekende bestaat uit Imke van Herk en Frans Frijns, is blij dat de lonen dit keer substantieel stijgen.

Eenmalige uitkering

Werknemers die onder de cao Kunsteducatie vallen, ontvangen uiterlijk op 1 maart 2023 een eenmalige uitkering van € 250 bruto naar rato van de omvang van je dienstverband, met een minimum van € 100 bruto per werknemer. Hiervoor geldt als voorwaarde dat je als werknemer in dienst bent op 31 december 2022. Dit is ook de peildatum voor de bepaling van de omvang van het dienstverband. Deze uitkering is bedoeld als bijdrage om het koopkrachtverlies van de werknemers tegen te gaan nu de inflatie ongekend hoog is.

Verhoging reiskostenvergoeding

Daarnaast gaat de vergoeding voor woon-

werkverkeer per 1 januari 2023 omhoog naar € 0,21 per kilometer. Dienstreizen worden gezien als werktijd.

Verlof regeling uitgebreid met gendertransitie

Er zijn ook afspraken gemaakt om een regeling op te nemen voor verlof voor gendertransitie.

Afspraak over gezamenlijke lobby

Veel centra voor de kunsten/muzekscholen zijn (mede) afhankelijk van investeringen van de overheid. De Kunstenbond werkt al lang aan een lobby en ook werkgeversorganisatie Cultuurconnectie ziet steeds meer het belang ervan in. Daarom trekken we hier nu gezamenlijk in op. Dit betekent dat we in gesprek zijn en blijven met de landelijke overheid en de gemeenten over de positie van en de waardering voor kunsteducatie en arbeidsvoorwaarden in de sector.

Deeltijdontslag maakt plaats voor duurzame inzetbaarheid

Voor veel docenten hangt het jaarlijks als zwaard van Damocles boven het hoofd: een dreigend deeltijdontslag bij teruglopende leerlingenaantallen. In de cao zijn hier duidelijke spelregels aan verbonden, die op de werkvloer helaas vaak gedoe opleveren. Ten gevolge van jarenlange bezuinigingen zijn dienstverbanden vaak kleiner gewor-

den en is het gesprek over het invullen van de normjaartaak soms erg beladen. Voor zowel docenten als leidinggevend leidt het gesprek hierover vaak tot stress, onrust en irritatie. Dit kan ten koste gaan van werkplezier, terwijl duurzame inzetbaarheid een steeds belangrijker thema is. De cao-partijen zetten daarom in op werkgelegenheid, stabiele dienstverbanden en optimale invulling van de normjaartaak. Afsproken is dat hierbij altijd ook andere programma's en/of werkzaamheden aan de orde komen, bijvoorbeeld in het onderwijs, welzijn of extra dienstverlening. Pas bij structurele leegstand, een half jaar of langer, komt de procedure deeltijdontslag in beeld. Het gaat hier om een gezamenlijke verantwoordelijkheid waarbij de werkgever passend werk zoekt en aanbiedt aan de werknemer, en waarbij de werknemer investeert in de eigen brede inzetbaarheid.

Zzp'ers in kunsteducatie: maak gebruik van Digipacct

De nieuwe cao Kunsteducatie wordt doorgevoerd in de Digipacct-tool, die cao-lonen omreken naar een zzp-tarief. Zo worden ook voor docenten die als zzp'er werken de tarieven makkelijker te bepalen. Zie www.digipacct.nl/cao-loon-naar-zzp-tarief

Vragen over deze cao? Stel ze aan karin-boelhauer@kunstenbond.nl

DE FAVORIETE COMPOSITIE VAN...

LISANNE MIDDAG, ARTIESTENMANAGER TYPHOON E.A., TOURMANAGER MATT SIMONS, DOCENT AAN DE HERMAN BROOD ACADEMIE

'Een lastige keuze, maar dan ga ik toch voor *Don't Stop Me Now* van Queen, de eeuwige favoriet uit mijn tienerjaren. Van mijn oudere broers en zussen leerde ik in mijn puberteit veel muziek kennen uit eerdere jaren. Ik vond *Don't Stop Me Now* toen ook al leuk, maar de vonk sloeg echt over toen ik een jaar of 18 was en in Breda studeerde, rond 2008. In een café waar ik vaak kwam was dat altijd het laatste nummer dat ze draaiden. Het was zo'n kroeg in een steegje waar veel mensen aan het eind van de avond nog even gingen dansen. Op het moment dat iedereen een beetje was ingekakt kwam die song op, dat was voor mij het moment om nog één keer te knallen. Als het afgelopen was had ik ook nooit zin om naar huis te gaan. Ik kom uit een groot gezin van negen kinderen. Thuis werd ik gezien als een druktemaker, een wervelwind. Daar sluit *Don't Stop Me Now* goed bij aan, je kunt er je ADHD-gevoel uitstekend in kwijt.

Het nummer staat symbool voor heel veel energie. Ik lette destijds nog niet zo op de tekst, al zal ik die onbewust wel hebben opgepikt. Het is vooral de hele opbouw van de song waarin ik werd meegenomen, dat theatrale dat die kant van me aangewakkerde. Ik vind Queen verder ook goed, zou zo een heel album van ze kunnen beluisteren. Freddy Mercury was zo'n bijzondere artiest en persoonlijkheid. De afgelopen jaren ben ik pas wat beter naar de tekst gaan luisteren en heb ik er nog wat meer uitgehaald. Ik dacht: die tekst klopt wel met de stemming die het nummer oproept. Ik denk niet dat het voor mij een speciale emotionele waarde heeft, het geeft mij vooral een goed gevoel. Het maakt niet uit wat mijn gemoedstoestand is, op het moment dat ik het nummer hoor krijg ik het gevoel dat ik de hele wereld aankan. Ik heb nu nog dat als het voorbijkomt dat ik vanzelf ga dansen. Bijvoorbeeld als

het gedraaid wordt in de Top 2000 of op feestjes waar je zelf iets kan toevoegen aan de playlist. Nee, het is nog niet gebeurd dat ik er in mijn eentje op heb staan dansen in mijn kantoor, maar het zou zomaar kunnen om jezelf zo weer een boost te geven. Ik geloof daar wel in, dat als je het liedje opzet dat je vanzelf weer energie krijgt als je er even doorheen zit. In de Top 2000 is *Don't Stop Me Now* gaandeweg naar steeds hogere posities geklommen. Als een liedje na al die jaren nog steeds zo populair is, geloof ik niet dat het ooit nog verdwijnt. Het is zó meeslepend dat ik mij ook niet kan voorstellen dat er mensen bestaan die níét gaan dansen als ze het horen. Ik heb al vaker gezegd dat dit nummer bij mijn uitvaart moet worden gedraaid, omdat het voor mijn gevoel goed bij mij past en de mensen doet herinneren aan hoe ik was. Die wervelwind en dat energieke meisje.'

Fiscale en administratieve dienstverleners, ook voor ZZP-ers

Zakelijke kracht en persoonlijke aandacht

Specialisten in artiestenzaken zoals:

- belastingaangiften
- jaarrekeningen
- fiscale advisering

Bezoek- en postadres:
Zielhorsterweg 57
3813 ZX Amersfoort
Tel.: 033-489 29 30
Fax: 033-445 02 20
info@bouwmanveldhuijzen.nl

Maurits Fondse

Ja! We gaan op tour! Gaaf!

We werden warm onthaald op het vliegveld van Johannesburg en we hadden er zin in: een tour met de Groove Troopers in Zuid-Afrika. Alleen, er kwam een mededeling:

‘Beste mensen, welkom in Johannesburg...de Artistiek Directeur van het festival is gisteren bij een pinautomaat vermoord’.

Zo. Dat was een ander begin van de tour dan verwacht. ‘En als je straks in het busje zit dat je naar de beveiligde compound brengt, kijk niet naar buiten en als het stoplicht op rood gaat, doorrijden.’ De concerten waren overigens geweldig, maar ik ontdekte dat ik wellicht geen groot talent had voor internationale gigs...

Een aantal jaren later was ik met een coverband in Kenia. Spelen in lokale clubs. Prima hotelletje, niks aan het handje. Tot de laatste taxirit, van de gig naar het hotel. De taxi hield ermee op in wat je niet een van de veiligste wijken van Nairobi kunt noemen. Het was pikkedonker, lichten vielen uit, accu-probleem. Achter ons kwam langzaam een auto aanrijden die stopte. We drukten allen naarstig op het slot van onze deuren en keken elkaar aan. Wat te doen?

Ok, spoiler, het was een collega-taxi die ons kwam helpen, maar toch, het waren ogenblikken van lichte tot middelbare paniek. Waarom leek me dit buitenlandavontuur toch weer zo leuk? En ik was toch ook al in Egypte geweest?

Samen met een collega-zangeres was ik uitgenodigd om twee weken te komen spelen in een club in hartje Caïro. De taxichauffeur had zo zijn eigen rijstijl en reed bij rotondes in deze megagekke metropool niet tegen de klok in, wat de gangbare en wettelijke richting is, maar met de klok mee. ‘I know what I’m doing, no problem!’ De claxon was zijn gids door de drukte en ik zocht driftig naar de veiligheidsgordel achterin, die er natuurlijk niet zat in de oude geïmporteerde Lada. De ‘Wraak van de Farao’ had sowieso meteen al toegeslagen de eerste nacht in het hotel. Voor degenen die hiermee onbekend zijn: mijn Amsterdams maag-darmstelsel was niet opgewassen tegen de andere mix van bacteriën afkomstig uit het Egyptische leidingwater: het liep, om kort te gaan, langs mijn benen naar de grond. Op het podium droeg ik daarom onder mijn broek een wikkel van wc-papier die zo dik was, dat men dacht dat ik aan obesitas leed. In deze club stond het Egyptische publiek elke avond met de rug naar ons toe, want men had toch niet zo’n zin in dit witte duo uit Nederland. Hoe ik dit weet? Op een avond waren we uitgenodigd om te komen kijken naar een Egyptische coverband waarbij het publiek nu wél met de goede kant richting artiest stond, meegalmend op de zeer bedenkelijke uitvoering van westerse originele popliedjes die wij toch echt tien keer beter deden.

Optreden in het Buitenland? Je moet ervoor gemaakt zijn.

Maurits Fondse is pianist, zanger en songwriter

In goede en slechte tijden; blijf verzekerd!

De Kunstenbond biedt speciale verzekeringen aan, exclusief voor leden van de Kunstenbond. Het voorkomen van schade is natuurlijk beter, maar als er onverhoopt toch iets gebeurt, is het verstandig dit risico te hebben afgedekt met een goede en uitgebreide verzekering. Risico's zijn er immers altijd, gewoon omdat je leeft en on-derneemt. Maar hoe bepaal je de risico's en welke moet je verzekeren?

Risico's en beperkingen

Laten we voorop stellen dat het onmogelijk is alle risico's te verzekeren. Dat hebben we de afgelopen twee jaar wel ervaren. Voor een groot aantal leden hebben de coronamaatregelen direct effect

gehad op werk en inkomen. Als werknemer kun je nog terugval- len op sociale voorzieningen, als zelfstandige niet of nauwelijks. En tegen een pandemie kun je je al helemaal niet verzekeren. Wel tegen inkomensverlies als gevolg

van arbeidsongeschiktheid. Een ongeluk zit soms in een klein hoekje en komt lang niet altijd door onvoorzichtigheid. Naast de verzekeringen voor uw muziekin- strument of materiaal is het goed om u ook eens te laten informeren over inkomen en arbeidsonge- schiktheid. Daarbij kunnen de financiële gevolgen groter zijn dan een beschadigd instrument of deuk in uw auto.

Betere tijden

Natuurlijk hopen wij dat u bin- nenkort uw mooie vak weer zon- der beperkingen kunt uitoefenen. De berichten zijn gunstig en naast een gezellig terrasje hoopt ie- dereen binnenkort ook weer een mooi optreden te kunnen bijwo- nen of een bezoek te brengen aan een museum of galerie. En heeft u op dit moment nog geen volle agenda, dan is het misschien een goed moment om samen met onze adviseurs uw verzekeringspakket nog eens door te nemen. Wel- licht heeft u al jaren geleden uw verzekeringen afgesloten en staat er nog een instrument op de polis dat allang niet meer in uw bezit is. Of kunt u besparen op bijvoor- beeld uw autoverzekering door

over te stappen naar een andere verzekeraar. Wij berekenen graag of dat gunstig voor u is.

Speciaal voor leden van de Ntb/Kunstenbond

Wij hebben speciaal voor leden van de Kunstenbond een aantal verzekeringen waarvan de voorwaarden afgestemd zijn op kunstenaars en musici die als zelf- standig ondernemer werkzaam zijn. Denkt u bijvoorbeeld aan een instrumentenverzekering of gecombineerde aansprakelijk- heidsverzekering voor privé en bedrijfsaansprakelijkheid. Neemt u contact met ons op voor de tarieven en voorwaarden: 035-5280070.

Hypotheken

Ten slotte brengen wij graag on- der de aandacht dat Adviesgroep Van der Roest ook adviseert en bemiddelt in hypotheek. Niet alleen voor werknemers in loon- dienst maar ook voor zelfstandig ondernemers. Wellicht denkt u erover een huis te kopen, te verbouwen of te verduurzamen of wilt u alleen weten wat u met uw inkomen zou kunnen lenen. Ook hiermee zijn wij u graag van dienst. Voor een eerste oriën- terend gesprek nemen wij de kosten voor onze rekening. En te- gelijkertijd kunnen we dan samen met u de overige verzekeringen nog eens doornemen. Wilt u een gesprek inplannen? Belt u ons dan op 035-5280070.

ADVIESGROEP
VAN DER ROEST

Het Ntb-pakket:

- Instrumentenverzekering**
- Aansprakelijkheidsverzekering**
- Aansprakelijkheidsverzekering-Combi**
- Doorlopende Reisverzekering**
- Inboedelverzekering**
- Uitvaartverzekering**
- Autoverzekering**
- Opstalverzekering**
- Zorgverzekering**

Sena Sessions Online

◉ **LIVE** IEDERE EERSTE DINSDAG VAN DE MAAND

Hoe moet je repertoire aanmelden? Wat is ongeclaimd repertoire? Welke fondsen zijn beschikbaar voor muzikanten? Elke eerste dinsdag van de maand organiseren wij een webinar waarin we antwoord geven op dit soort vragen. Het webinar is live te volgen én terug te kijken op Facebook en YouTube, waar we te vinden zijn onder de naam senarechten.

Sena

Onder de leden

Graziëlla Hunsel Rivero

Singer-songwriter Graziëlla Hunsel Rivero raakte in 2011 in de ban van de jazz. Binnenkort moet haar geliefde stadsdeel Amsterdam-Zuidoost weer een fysiek Jazzpodium krijgen voor aankomende en gearriveerde jazzmusici.

Wat doe je nu?

Graziëlla Hunsel Rivero zou er een boek over kunnen schrijven: de geschiedenis van de Bijlmer in het teken van de jazz. Jazz, maar ook soul, gospel en rock-'n-roll sijnelden op diverse manieren de flat in Groeneveen binnen waar ze opgroeide. Aan de overkant in de H-buurt woonde jazzcoryfee Boy Edgar, de eerste huisarts van de Bijlmer. Iets verderop organiseerde Anita Porcelijn – the swinging miss with the swinging kiss – Jazz in Hofgeest, waar alle grootheden van de nationale en internationale jazz wel eens waren neergestreken. 'De Jazzclub was onderdeel van de flat Hofgeest, waarin de binnenstraat een verzameling collectieve ruimtes was met diverse voorzieningen, zoals cafeetjes, winkels en kappers; de SRV-man kwam ook geregeld langs,' herinnert Hunsel Rivero zich. 'Het was een klein dorp.' De beroemde bar is in de vorige eeuw ter ziele gegaan, maar

daarmee hield het muzikale leven in de Bijlmer bepaald niet op. 'Jazz in Hofgeest is onderdeel van een lange muzikale traditie. Op een gegeven moment kwam er een hele stroom jonge musici naar de Bijlmer, zoals Vincent Henar en Eddy Veldman. Dat gaf een nieuwe impuls aan de wijk, je kreeg cross-overs tussen jazz en Afro-Caraïbische invloeden. Ook anno 2022 stikt het van de musici in Amsterdam-Zuidoost. En toch: met het verdwijnen van Jazz in Hofgeest verdween er ook een natuurlijke ontmoetingsplek voor muzikanten. Veel van de Zuidoost beroemdheden zijn en waren vooral buiten de wijk actief.' Hunsel Rivero wil zo'n 'ontmoetings-en-kruisbestuivingsplek' weer nieuw leven inblazen met het ZOJazz Stage, waarvoor ze deze lente via crowdfunding een kleine 20.000 euro heeft opgehaald. 'We zijn nog op zoek naar een fysieke ruimte en in overleg met enkele investeer-

ders. Het moet een plek worden waar gerenommeerde jazzmusici aan co-creaties kunnen werken en muzikale jongeren de ruimte hebben om te netwerken, zichzelf te ontwikkelen en hun werk te showcasen. In de traditie van Jazz in Hofgeest kunnen bewoners van Zuidoost elkaar ontmoeten en genieten van de muziek. We hopen in de loop van 2023 de locatie te openen.' Wat het verdienmodel betreft heeft Hunsel Rivero zich laten inspireren door het concept 'vrienden van Splendor Amsterdam'. 'We denken aan een lidmaatschap met een basisbedrag van circa 120 euro per jaar waarvoor het publiek een jaar lang alle concerten mag bijwonen.' Hoewel van jongs af aan omringd door verschillende muzikale invloeden, werd Hunsel Rivero pas later door de jazz gegrepen. Na een geslaagd optreden als tiener in de Soundmixshow kreeg ze een contract bij Joop van den Ende. Rond haar 20e trad ze toe

tot een happy hardcore band waarmee ze door Europa toerde. Daarna volgden genres als soul, classic, latin en pop. Pas in 2011 vond ze het genre dat voor haar geschapen lijkt: jazz. 'Ik luisterde toen met mijn moeder naar Anne van Egmond en werd gegrepen door een genre waarin ik me nooit echt had verdiept. Ik heb me er sindsdien helemaal in ondergedompeld, werd er verliefd op. Ik ben naar Ernestine Comvalius, voormalig directeur van het Bijlmerpark Theater, gegaan met een voorstel voor een eerste theatervoorstelling waaruit een tour ontstond.' Dat bleek een succes. Zo toerde ze twee jaar door Nederland met haar eigen theatershow 'The Grand Ladies of Jazz'. In 2015 startte ze in het Bijlmerpark Theater de ZOJazz Lounge, een

maandelijks live jazz-event met dinner en drinks in de stijl van de hoogtijdagen van de Cotton Club in New York in de jaren '20 en '30. En dat doet ze nog steeds. 'Ik treed zelf op, samen met verschillende gastartiesten en mijn vaste band. In dit 7e seizoen ben ook samenwerkingen met andere bands aangegaan zoals het New York Round Midnight Orchestra van Alexander Beets. Een event heeft zijn eigen thema, bijvoorbeeld de 'Parels van Suriname'. Elke keer weer is het een prachtig feest met een uitzinnig publiek.'

Wat heb je aan de Kunstenbond gehad?

'Heel veel. Ik ben al lid sinds mijn 17e, door mijn moeder. Ik weet nog goed dat ik de bond vroeg mijn contract met de happy hardcore-band te checken. Ik heb best vaak om advies gevraagd in verband met dat soort dingen. Nu krijg ik bijvoorbeeld steun en kan ik er met vragen terecht voor het schrijven van mijn businessplan voor ZOJazz Stage. Het is heel fijn dat er een instantie is die je hierbij kan helpen.'

Jeroen Akkermans

foto: Les Adu

**Wij weten wat
er speelt!**

Word nu lid!

tel. 020-2108050

www.ntb.nl

Wat heb je aan de Ntb/Kunstenbond?

- Juridische check contracten.
- Rechtsbijstand bij problemen met opdrachtgevers, inning achterstallige gages en weigering uitkeringen.
- Goedkoopste instrumentenverzekering met (wereld)dekking bij optredens.
- Begeleiding en advies over: de rechtsvorm die het beste bij je bedrijf past, belastingen en ouderdomspensioen.
- Zakelijke kennis van en netwerk binnen de muziek- en podiumwereld.
- Goedkope factureringsservice en loonadministratie optredens via artiestenverloningen.nl.
- Advies op maat over opbouw (muziek)carrière of lespraktijk, aanvragen van subsidies, maken van geluidsopnamen/cd's.

De Ntb/Kunstenbond is dé vakorganisatie voor musici